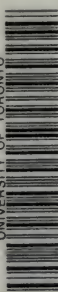

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00254602 6

Romanus, Sophista
Romani Sophistae

PA
4407
R65
1922a
C.1
ROBA

PURCHASED FOR THE
UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
FROM THE
CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT
FOR
CLASSICAL STUDIES B

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRÆCORVM ET ROMANORVM
TEUBNERIANA

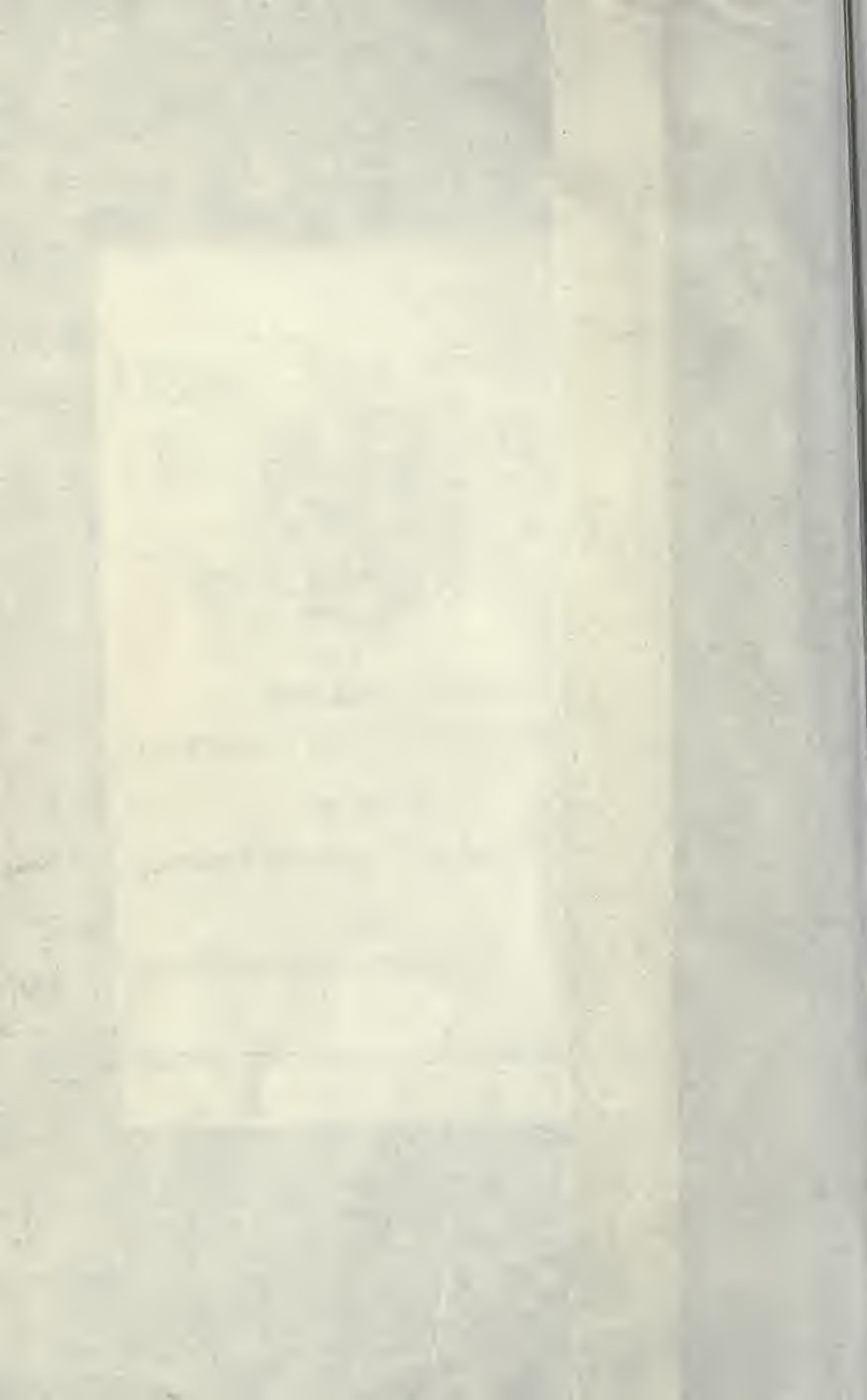
ROMANVS SOPHISTA
ΠΕΡΙ ΑΝΕΙΜΕΝΟΥ

EDIDIT

W. CAMPHAVSEN

L I P S I A E
IN AEDIBVS B.G. TEUBNERI

THE UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

SLAVEY 19408 1622a

SLAVEY 19408 1622a

SLAVEY 19408 1622a

SLAVEY 19408 1622a

SLAVEY 19408 1622a

SLAVEY 19408 1622a

PA

4407

R65

1922a

THE UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

2049 d 37.

RHETORES GRAECI · VOLUMEN XIII

ROMANI SOPHISTAE

ΠΕΡΙ ΑΝΕΙΜΕΝΟΤ ΛΙΒΕΛΛΟΣ

EDIDIT

WALTER CAMPHAUSEN

LIPSIAE IN AEDIBUS B.G. TEUBNERI MCMXXII

Walter Camphausen pro patria mortuus est in Gallia
die XXVII mensis Iulii MCMXVI. Ut editio, quam reli-
querat, publici iuris fieret, sumptus facti sunt a Societate
ad adiuvandas in Germania litteras condita.

H. Rabe.

A. De codice V

Codex Vaticanus graec. 105, chartaceus, 250×168 mm, inter annos 1244 et 1254 exaratus est; legitur enim fol. 418^r: ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ φιλοχρίστου ἄνακτος Ἰωάννου τοῦ Δούκα [1222—1254] καὶ Ἀννης τῆς εὐσεβεστάτης Ἀδγούστης, Μανουὴλ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου [1244—1255] παρὰ ἁμαρτωλοῦ μοναχοῦ Θωμᾶ κτλ. De codice paucis refert Rabe:

f. 1^r—10^r Aphthonii Progymnasmata.

f. 10^r—31^v Hermogenis Τέχνη ῥητορικὴ περὶ τῶν στάσεων.

f. 32^r—151^r Hermogenis Τέχνη περὶ εὐρέσεως cum commentario, cui inscribitur (m. 1) Τοῦ Δοξαπατροῦ· σχόλια εἰς τοὺς περὶ εὐρέσεως τόμους Ἑρμογενέους τοὺς δ' ἐκ πολλῶν μοι βιβλίων φιλοπονηθέντα καὶ συναθροισθέντα καὶ εὐφυῶς τοῖς τοῦ τεχνικοῦ συναρμοσθέντα δητοῖς. Ἰωάννου τοῦ Δοξαπατροῦ. Inc.: Τὰς στάσεις [spatium cr. XI litt.] μεταβῆναι φήθη, = W VI 507 (non Doxapatriis).

f. 151^r—153^r Ῥωμανοῦ σοφιστοῦ Περὶ ἀνειμμένου· κανόνες.

f. 153^v—363^v Hermogenis Περὶ ἰδεῶν λόγου cum Doxapatriis commentario (Rabe, *Rheinisches Museum* 62, 581 a. 1; 63, 130).

f. 363^v—418^r Hermogenis Περὶ μεθόδου δεινότητος cum commentario 'Τοῦ Κορίνθου εἰς τὸ Περὶ μεθόδου δεινότητος ἐξηγήσεις' (hoc commentarium, quod etiam in cod. Scoria-censi T. III. 10 legitur, est epitome commentarii Ioannis diaconi et logothetae; cf. Rabe, *Rheinisches Museum* 63, 512); media interposita sunt

f. 407^r—409^r = W VII 81—89, f. 409^r—410^r = W VII 77—80, 22,

f. 410^r—413^v Μαξίμου Περί ἀλύτων ἀντιθέσεων W V
577—590.

f. 418^r subscriptio.

Folia 151^r—153^r Rabe arte phototypica exprimenda curavit.

Leonem Allatium in animo habuisse Romani libellum edere efficitur ex indice Leonis Allatii *Συμμίκτων* libr. X, qui prodiit Romae 1668, repetitus a Legrand, *Bibliographie hellénique du XVIIème siècle II* (1894). Inter libellos, qui quinto *Συμμίκτων* libro continentur, legitur (p. 13; Legrand p. 226): „Romani sophistae *περί ἀνειμένον κανόνες*. Gr. L. P. Οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὡς τολμηρὸς καὶ περιεργὸς εἶναι δόξω. Allatio Interp.“

Editus est libellus ab Ioanne Baptista Pitra, *Analect. sacr. et classic. V 2 p. 310—313*. Quam editionem summa negligentia factam esse vel inde perspicitur, quod schedulae in edendo libello Pitrae confusae videntur atque alia in alium locum lapsa esse, cum verba p. 3, 1 εἰς ὑπερβολὴν παλζει usque ad 3, 22 ὡς Ἰσοκράτης τὸν Εὐαγόραν falso ante verba 1, 20 Πέλοψ σκηπτρον κρούει collocata sint.

B. De Ioanne episcopo Sardonio

Usus est Romani libello solus, quantum scio, Ioannes Sardonius, qui saeculo X commentarium in Aphthonii *Progymnasmata* composuit¹). Ad Aphth. II 47, 5 Sp. haec exponit: «Ἐκφράζοντας δὲ δεῖ τὸν τε χαρακτήρα ἀνειμένως ἐκφέρεισθαι καὶ διαφοροῖς ποικίλλειν.» Χαρακτήρ, φησί, κατὰ τὴν γυμνασίαν τῶν νέων ἀρμόζει ταῖς ἐκφράσεσιν ὃ τε ἡδὺς καὶ ἀνειμένος ἄνευ περιόδων καὶ ἐνθυμημάτων· ταῦτα γὰρ τοῖς συντόμοις ἀπομεμέρισται. δεῖ δὲ (= Roman. 1, 17). — χρησμούς (= 3, 17). Textus a Sardonio servatus (Vw = Vat.

1) Cf. Nicolai *Progymnasmata*, ed. Felten, p. XIV. Sardonii commentarium descripsit Rabe.

1408 saec. XV; Wc = Vindob. 130 saec. XIII—XIV) non integer est, sed in brevius contractus (1, 21; 2, 3; 7—13; 15; 18; 19—3; 7; 12—13); V ω pluribus corruptelis inquinatus est quam Wc.

C. De Romani aetate

De scriptore nil traditum est, nisi quae ex hoc libello discimus. Ex nomine Romani nequit colligi, quo tempore vixerit. In litteris quidem Graecis ante saeculum quintum et sextum p. Ch. n. eius nominis viri non videntur valuisse; eis autem temporibus praeter grammaticum, Ioannis Philoponi magistrum, ille quoque tribuendus videtur Romanus μελωδός praeclarissimus, cuius memoria adductum Pitra Anal. Sacr. V 2, 310 a. 1 sese hunc libellum edidisse dicit. — Maioris ad aetatem definiendam momenti est vox σοφιστής, qua impedimur, ne fines saeculi sexti transgrediamur: saeculo septimo non iam erant sophistae nec videtur postea inde a Photii aetate quisquam e viris doctis id nomen gessisse; decimo autem saeculo Ioannes Sardinus Romani libello usus est, cf. cap. B. — Dixerit quispiam nil inesse, quod auctorem Christianum fuisse demonstret, immo etiam obstare, quod III 14 sidera et quattuor elementa in deis habeat. At hoc solo argumento niti non licet; multos enim habemus libros a Christianis conscriptos, quibus nihil inest, quo quis adducatur, ut Christiani esse librum putet. Nec quicquam inde lucramur, quod ὁκτὼ τοὺς πάλαι θεοὺς affert. Herod. II 145 τῶν ὁκτὼ τῶν πρώτων λεγομένων θεῶν idem significat. Christianam autem fidem vix sapiunt verba 7, 10 ἄνωθεν δωρεάς.

Agitur περὶ ἀνειμένου, scil. χαρακτήρος, cui oppositus est ὁ σύντονος χαρακτήρ.¹⁾ Scriptor in praefatione declarat antea ἀνειμένον ad artem et praecepta revocatum non esse. Quamquam tali modo plerique rhetores gloriantur²⁾, tamen ad

1) Apud Latinos 'remissus' et 'contentus' vocabula his respondent; nos dicimus *schlaff* et *straff*.

2) Cf. Hermogenes, ed. Rabe, p. VIII—IX.

actatem definiendam magni est momenti perscrutari, quo ex tempore vocabula ἀνειμένος et σύντονος apud rhetores usurpentur quaque ratione cum apud singulos, tum, si omnes una spectamus, in universum explicata sint.

Ad voces σύντονος et ἀνειμένος explicandas atque originem earum indagandam significationumque varietatem et mutationem demonstrandam non pauca contulit Paulus Hanschke in dissertatione „De accentuum Graecorum nominibus“, Bonnae 1914. Is primus de voce τόνος uberius disseruit p. 31 sq. atque ita, ut mihi brevissime de eius disputatione referre liceat. Videmus vocem τείνειν (έν-, έπι-, συν-) de loris, funibus, arcu, nervis proprie usurpari, transferri inde a nervis hominum ad ea exprimenda, quaecumque vi, fortitudine, studio et agunt et aguntur. Similiter επιτείνειν et άνιέναι voces (έπιτασις, άνεσις) primum de nervis usurpatae, de spiritu intercorporeo, ut Hanschkii verbis utar, ad omne incrementum, praesertim in rebus valde motis, vehementibus, vel relaxationem significanda omnemque motum inaequalem notandum translatae sunt¹⁾. Proprie deinde usurpantur de chordis lyrae; inde et ad musicam pervenerunt et ad sonos vocemque in universum designanda magnamque his in finibus vim atque auctoritatem consecutae sunt²⁾. Substantivum autem τόνος ut vim tensionis retinuit, ita praecipue translate adhibebatur, ut synonyma essent ὄρεξις, συντονία, πάθος, δριμύτης, ισχύς, άνδρεία, στοχασμός sim. (Hanschke p. 33). Quam vocem rhetores in deliciis habuisse cum aliis tum Dionysii Halicarnasensis docemur scriptis, unde et Hanschke multos affert locos et Geigenmueller (Quaestiones Dionysianae de vocabulis artis criticae; diss. Lips.

1) In figuris Phoebammon III 47, 32 Sp. έπιτασιν affert: έπιτασις δέ έστιν έπιμονής μέν είδος ούκ έπίσης δέ δηλούν τὸ πρᾶγμα, άλλ' έξαλλαγήν έχον έπὶ τὸ μείζον· ὡς ίνα είπω περὶ εύσωματούντος διαλεγόμενος καὶ μέγαλον, ὅτι κίων έστὶ τῷ μεγέθει, ὅτι ὕρος έστίν.

2) A Philostrato έπιτασις vocabulum de pronuntiatione usurpat Vit. soph. II 31 p. 123, 18 K.: έντυχών δέ ποτε αύτῷ Φιλόστρατος ὁ Αήμνιος βιβλίον έτι πρόχειρον έχοντι καὶ αναγιγνώσκοντι αύτὸ σὺν ὀργῇ καὶ έπιτάσει τοῦ φθέγματος κτλ.

1908, p. 64) ea sumpsit, quae in voce *τόνος* affert. Exempla autem omnia, quae illi habent, ut non afferam, ita unum locum, quippe quo optime illustretur, quatenus rhetores voce *τόνος* usi sint, exscribam De subl. 9, 13: ὁθεν ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα παρεικάσαι τις ἂν καταδυομένῳ τὸν Ὀμηρον ἤλλῳ, οὐδὲν δὲ τῆς σφοδρότητος παραμένει τὸ μέγεθος. οὐ γὰρ ἔτι τοῖς Πλακοῖς ἐκείνοις ποιήμασιν ἴσον ἐνταῦθα σφῶζει τὸν τόνον, οὐδ' ἐξωμαλισμένα τὰ ὕψη καὶ ἰσῆματα μηδαμοῦ λαμβάνοντα, οὐδὲ τὴν πρόχυσιν ὁμοίαν τῶν ἐπαλλήλων παθῶν, οὐδὲ τὸ ἀγγλίστροφον καὶ πολιτικὸν καὶ ταῖς ἐκ τῆς ἀληθείας φαντασίαις καταπεπυκνωμένον κτλ. Etsi igitur vocabulum *τόνος* (Lat.: nervus, aculeus) apud rhetores in usu erat, tamen adeo non in usum proprium eorum venit, ut in universum tantum spectaret¹⁾ atque, cum per se stare non posset, semper fere coniungeretur cum vocabulo alio (velut *πικρία*, *ισχύς*, *βάρος*), quo quasi explicetur atque definiatur; *σύntonος* autem et *ἀνειμένος* vocabula cum circumscriptum et definitum obtineant locum, ita ut facta aliquando per omnia tempora vi-geant atque multorum in usum arripiantur, vel inde ex vocis *τόνος* usu explicari non posse patet, quomodo in hunc artis vocabulorum locum pervenerint. Neque magis in hanc facit quaestionem, quod vocabula *ἄτονος* (*ἄτονία*), *εὕτονος* (*εὕτονία*) sim. saepius occurrunt²⁾, velut apud Dionys. Hal. De imit. VI 3, 2 (II 209, 3 Us.-R.) *εὕτονος* legitur coniunctum cum *στρογγύλος*, *πυκνός*, *ἐναγώνιος*; VI 2, 3 (II 204, 16

1) Apud Dionysium eam orationem, quae sententiis et affectibus densa sit, videri *τόνον* habere Geigenmueller dicit p. 64.

2) Idem valet de verbo *τονοῦν*, quo rhetores Byzantini nonnumquam utuntur; cf. Michael Psellus De Gregorii theologi caractere, ed. Mayer, *Byzantinische Zeitschrift* 20 [1911] 57, 1: οὐδαμοῦ δὲ τὴν φιλόσοφον ἀφίησιν ἔννοϊαν, ἀλλὰ πανταχοῦ κατασπερίζει τοῖς λόγοις, ἵν' ἐκεῖ μὲν τονώσῃ τὸ λεῖον, ἐνταῦθα δὲ χαλάσῃ (Kurtz; καλήσῃ vel κολάσῃ codd.) τὸ εὕτονον; Theod. Metoch. p. 143 M.-K.: ὑποχαλῶν ὁλος εἰς τὸ ὕπτιον καὶ λιτότητι, ταῖς τῶν πολλῶν ἀκοαῖς οἰκειούμενον (sc. Dio Prus.)... Συνεσίφ γὰρ τοῦναντίον ἢ φωνὴ καθάπαξ τετόνωται καὶ φεύγει μᾶλλον ἀπάσῃ σπουδῇ καὶ πᾶσι τρόποις τὸ ἔθιμον κτλ. (cf. 146 ex.; 147 m.; 114 m.; 478).

Us.-R.) εὐτονία cum ἀγωνιστικὴ τραχύτης; De Dem. 20 (I 169, 16 Us.-R.) ἄτονος oppositum τρογγύλος, quae vocabula ad compositionem pertinere demonstravit Geigenmueller p. 91, 92, 74, 75, qui etiam synonyma multa attulit. De periodo Ps.-Hermogenes quoque ἄτονια vocabulum usurpat II. εὐρ. 179, 1 R.: ἄτονια δὲ ῥήτορος τὴν ἀπόδοσιν τῆς περιόδου μακροτέραν ποιῆσαι τῆς προτάσεως; neque magis a Dionysio differt, quod πνεῦμα εὐτονον vocatur II. εὐρ. 186, 5: συνδεῖται δὲ τὸ πνεῦμα καὶ συντίθεται μάλιστα καὶ εὐτονον γίνεταί τοις συνεχέσι συνδέσμοις τοῖς συμπλεκτικοῖς. Latiores autem fines apud Hermogenem habent vocabula εὐτονία (II. id. I 11 p. 293, 10 R.: εὐτονία καὶ δύναμις) et ἄτονος (II. 11 p. 399, 8: καὶ δι' ὀλίγον μὲν ἔστιν <Αἰσχίνης> ἐπιμελής, ἀμελέστερος δὲ καὶ ἀτονώτερός πως). Ad compositionem rursus referenda sunt Apsinis verba I 2 p. 282, 11 Sp.-H.: ἡ πλαγιασμός ἐπάγεται, ὅς ποιεῖ εὐτονίαν... ἢ ἄλλο τι τῶν γοργῶν σχημάτων τίθεται δὴ κατὰ πλαγιασμόν ἢ κατὰ συστροφὴν καὶ τόνον λαμβάνει. Apud Anonymum Seguerianum ἄτονος occurrit ad σύνθεσιν pertinens § 139: τὸ γὰρ μὴ συνημμένον καὶ ἀπλοῦν καὶ ἀμβλὺν καὶ ἄτονον..., generaliter autem usurpatum § 244: οὐ μὴν, φησὶν, ἐπειδὴ τὸ παρατετραμμένον καὶ παράθερμον παραιτούμεθα, ἄτονον καὶ νωθρὸν εἶναι δεῖ τὸν λόγον. Ex Photii Vita Aeschinis affero (Bibl. cod. 61 p. 20^b 8; cf. Caecilii fr. 128 Ofenloch): περὶ τὴν τῶν λόγων σύνθεσιν οὔτε ἄγαν ἄτονος ὥσπερ Ἰσοκράτης, οὔτε πεπιεσμένος καὶ συνεσφιγμένος ὥσπερ Λυσίας, πνεύματι δὲ καὶ τόνῳ οὐδὲν Δημοσθένους ἀπολείπει; addo cod. 265 p. 491^b 29 (fr. 144 Of.): μαρτυρία δὲ τοῦ Δημοσθενικὸν εἶναι τὸν λόγον καὶ ὁ πλαγιασμός καὶ ἡ συνέχεια τῶν περιόδων καὶ ἡ εὐτονία (cf. Geigenmueller p. 65 a. 1). Eodem modo Ioannes Siculus his vocibus usus est, qui εὐτονος vocabulum coniungit cum τρογγύλος, συνεστραμμένος sim., de Demosthenis caractere cum disputet VI 478, 3 W.; idem figuras imprimis spectat, cum ἄτονος vocem afferat VI 129, 13 sq.¹) Etsi

1) Ad λόγον universum, non ad partem certam atque definitam, quod supra ubique fere vidimus, ἄτονος vocabulum re-

igitur in propatulo est verba εὔτονος et ἄτονος idem fere significare atque σύντονος et ἀνειμένος, tamen ad haec ipsa explicanda non adiuvant. Inquiramus igitur accurate per temporum ordinem in usum sermonis.

Pratinam his vocabulis usum esse testatur Athenaeus XIV 624 F: μήτε σύντονον δλώκε μήτε τὰν ἀνειμέναν Ἰαστὶ μουσαν, ἀλλὰ τὰν μέσαν νεῶν ἄρουραν αἰόλιζε τῷ μέλει. Haec ad musicam aperte pertinent, sicut etiam Plat. Reip. III 398 E. Cf. Timothei Pers. 181: σύντονος δ' ἄρμόξετο Ἀσιάς οἰμωγὰ. Neque aliter res se habet apud Aristotelem Pol. Θ 7 p. 1342^b 20: ἔστι δὲ καὶ ταῦτα ὀρισμένα ταῖς ἡλικίαις, οἶον τοῖς ἀπειρηκόσι διὰ χρόνον οὐ ῥᾶδιον ἔδειν τὰς συντόνους ἁρμονίας, ἀλλὰ τὰς ἀνειμένας ἢ φύσις ὑποβάλλει τοῖς τηλικούτοις (cf. Hanschke p. 66). Deinde Theophrastum iis usum esse testatur Cicero De or. III 48, 184: „Namque ego illud adsentior Theophrasto, qui putat orationem, quae quidem sit polita atque facta quodammodo, non astrictae, sed remissius numerosam esse oportere“. Quae verba cum ad numeros et compositionem orationis pertineant, musicae fines non relinquunt. Neque magis a musica remotum est, quod apud Auct. ad Her. de pronuntiatione vocabula contentus et remissus usurpantur III 13, 23: „Mollitudo vocis, quoniam omnis ad rhetoris praeceptionem pertinet, diligentius nobis considerata est. Eam dividimus in sermonem, contentionem, amplificationem. Sermo est oratio remissa et finitima cotidiana locutioni. Contentio est oratio acris et ad confirmandum et ad confutandum adaccommodata.“ 12, 21: „et in continuo clamore remittere et ad sermonem transire oportet“; 22: „conservat vocem continui clamoris remissio“.

Ad ὑπόκρισιν pertinent Philodemi verba I 198, 4 Sudh., qui ἐπιτασις et ἀνεσις vocabula de τόνῳ usurpat¹⁾.

fertur apud Eunapium Vit. Epiphaniī p. 493, 47 ed. Paris.: τὸν δὲ λόγον ἀτονώτερος, et Marcellin. Vit. Thuc. 44: ὁ λογισμός ἀτονώτερος εἶναι φιλεῖ.

1) Cf. schol. ad Dion. Thrac. 136, 31 Hilg.: καὶ ἀνεσιν μὲν εἶναι λέγει, ἡνίκα ἂν ἀπὸ δευτέρου τόνου ἐπὶ βαρύτερον ἢ φωνὴ χωρῇ, ἐπιτασιν δέ, ὅταν ἐκ βαρύτερου μεταβαίῃ πρὸς ὀξύτερον.

Apud Ciceronem quoque vox et soni spectantur De or. I 61, 261 „contentiones vocis et remissiones“; III 61, 227: „Deinde est quiddam contentionis extremum, quod tamen interius est quam acutissimus clamor, quo te fistula progredi non sinet, et iam ab ipsa contentione revocabit. Est item contra quiddam in remissione gravissimum quoque tamquam sonorum gradibus descenditur“; 60, 225: „... qui inflaret celeriter eum sonum, quo illum aut remissum excitaret aut a contentione revocaret“; I 60, 254 (de Roscio); Brut. 91, 313. Numeros vero Ciceronem quoque his significare ex eo apparet, quod De or. III 48, 184 Theophrasto assentitur (v. s.). Inter multa alia dicendi genera Ciceronem etiam remissius habere perspicitur De or. II 23, 95: „alia quaedam dicendi molliora ac remissiora genera viguerunt“; I 60, 255, ubi opponitur „vis et contentio“ et „sermone..intentiore“; Brut. 92, 317.

Caecilium vero Calactinum ut transire licet, quippe cuius in fragmentis iis, quae nomine ipso Caecilii allato ab omni dubitatione remota sunt — reliqua fere omnia incerta sunt atque lubrica —, nihil eiusmodi occurrat, ita apud Dionysium Halic. a musica quasi proficisci videmus vocabula σύντονος et ἀνειμένος Demosth. c. 2 (I 130, 25 Us.-R.), quo loco non de sermone ipso, sed de sermonis vi agitur: καὶ ὄντιος ἢ νήτι πρὸς ὑπάτην ἐν μουσικῇ λόγον ἔχει, τοῦτον ἢ Ἀντίου λέξις ἐν πολιτικῇ διαλέκτῳ πρὸς τὴν Θουκυδίδου. ἢ μὲν γὰρ καταπλήξασθαι δύναται τὴν διάνοιαν, ἢ δὲ ἡδύναι, καὶ ἢ μὲν συστρέφει καὶ συντείνει τὸν νοῦν, ἢ δὲ ἀνείνει καὶ μαλάξει. Ad Demosthenis dictionem describendam una cum multis aliis vocabulis inter se oppositis inveniuntur etiam σύντονος et ἀνειμένος vocabula Demosth. c. 8 (143, 16 Us.-R.): ἐξ ἀπάντων δ' αὐτῶν ὅσα κράτιστα καὶ χρησιμώτατα ἦν, ἐκλεγόμενος συνύφαινε καὶ μίαν ἐκ πολλῶν διάλεκτον ἀπετέλει, μεγαλοπρεπῆ λιτὴν, περιττὴν ἀπέριτον, ἐξηλλαγμένην συνήθη, πανηγυρικὴν ἀληθινὴν, αὐστηρὰν ἱλαρὰν, σύντονον ἀνειμένην, ἡδέϊαν πικράν, ἡδικὴν παθητικὴν.

Latini ultra fines, qui a Cicerone constituti erant, non sunt progressi. Quorum alios, velut Senecam patrem (Contr. III

praef. 7: „phrasin non vulgarem nec sordidam, sed electam, genus dicendi non remissum aut languidum, sed ardens et concitatum“) et filium (Epist. 115, 1, 2: „nimis anxium esse te circa verba et compositionem nolo ... cuiuscumque orationem videris sollicitam et politam, scito animum quoque non minus esse pusillis occupatum: magnus ille remissius loquitur et securius“) quippe qui non sint ita magni momenti, commemorare tantum satis erit. Sed ne apud Quintilianum quidem nova occurrunt. Vocabula intentus et remissus inveniuntur artis vocabulorum ratione opposita ad pronuntiationem explicandam Inst. or. XI 3, 17: „utendi voce multiplex ratio: nam praeter illam differentiam, quae est tripartita, acutae, gravis, flexae, tum intentis tum remissis ... modis opus est“. De compositione agitur IX 4, 9: „quare mihi compositione velut amentis quibusdam nervisve intendi et concitari sententiae videntur“; X, 1, 76: „... tam densa omnia, ita quibusdam nervis intenta sunt“; IX 4, 20 (de soluta): „... ut potius laxiora in his vincla quam nulla sint“. Inde a pronuntiatione atque compositione sicuti apud Ciceronem transferri sane quodammodo coepta sunt; sed in his eadem res est, quae apud Ciceronem: a Romani συντόνω et ἀνειμένω multum absunt. Denique addo Iul. Vict. 442, 9 Halm: „vocis quoque ipsius sonus neque acutus neque nimis remissus sectandus est: namque ut in nervis ita et in voce quo remissior, hoc gravior et plenior; quo intentior, hoc tenuis et acuta magis est. ita imus vim non habet, summus rumpi periclitatur; et idcirco mediis utendum sonis, ex quibus sit et excitandae intentioni et submittendae facultas.“

In libello De subl. 18, 1 σύνθεσις spectatur: τί δ' ἐκείνα φῶμεν, τὰς πύσεις τε καὶ ἐρωτήσεις; ἄρα οὐκ αὐταῖς ταῖς τῶν σχημάτων εἰδοποιαῖς παρὰ πολὺ ἐμπρακτότερα καὶ σοβαρώτερα συντίλνει τὰ λεγόμενα; sicuti etiam Dionis Chrysost. XVIII 10 p. 253, 28 Arn. τὸ ὕπτιον καὶ ἀνειμένον τῆς ἀπαγγελίας Ephoro tribuitur. Neque aliter ea sunt intellegenda, quae paulo ante de Herodoto dicit Dio 253, 21: τὸ γὰρ ἀνειμένον καὶ τὸ γλυκὺ τῆς ἀπαγγελίας ὑπόνοιαν παρέξει κτλ.

Quae etsi propter vocem γλυκύ latius accipi possunt neque de compositione sola dicta esse videntur, tamen ad illa verba, quae supra attuli, prope accedunt: utroque loco ἀπαγγελία ἀνειμένη audit¹⁾. Magis in hanc quaestionem faciunt, quae ex Demetrii De eloc. libello discimus § 19: τῶν δὲ γένη περιόδων ἐστὶν, ἱστορικὴ, διαλογικὴ, ῥητορικὴ. ἱστορικὴ μὲν ἢ μήτε περιηγμένη μήτ' ἀνειμένη σφόδρα, ἀλλὰ μεταξὺ ἀμφοῖν, ὥς μήτε ῥητορικὴ δόξειεν καὶ ἀπίθανος διὰ τὴν περιαγωγὴν, τὸ σεμνὸν τε ἔχουσα καὶ ἱστορικὸν ἐκ τῆς ἀπλότητος ... (20) τῆς δὲ ῥητορικῆς περιόδου συνεστραμμένον τὸ εἶδος καὶ κυκλικὸν καὶ δεόμενον στρογγύλου στόματος καὶ χειρὸς συμπεριλαμβανόμενης τῷ ὕμῳ ... (21) διαλογικὴ δὲ ἐστὶν περίοδος ἢ ἔτι ἀνειμένη καὶ ἀπλουστέρα τῆς ἱστορικῆς καὶ μάλιστα ἐμφανίονσα, ὅτι περιόδός ἐστιν, ὥσπερ ἡ τοιαύτη „κατέβην χθὲς εἰς τὸν Πειραιᾶ“ μέχρι τοῦ „ἄτε νῦν πρῶτον ἄγοντες“. ἐπέρριπται γὰρ ἀλλήλοις τὰ κῶλα ἐφ' ἑτέρῳ ἑτέρῳ, ὥσπερ ἐν τοῖς διαλελυμένοις λόγοις, καὶ ἀπολήξαντες μάλιστα ἂν ἐννοηθεῖμεν κατὰ τὸ τέλος, ὅτι τὸ λεγόμενον περίοδος ἦν. δεῖ γὰρ μεταξὺ διηρημένης τε καὶ κατεστραμμένης λέξεως τὴν διαλογικὴν περίοδον γράφεσθαι, καὶ μεμιγμένην ὁμοίαν ἀμφοτέροις. Habemus ἀνειμένους vocabulum coniunctum cum ἀπλοῦς, quibus oppositum est περιηγμένος (περιαγωγή), quod ipsum § 20 explicatur συνεστραμμένον τὸ εἶδος καὶ κυκλικόν (opp. ἀπλοῦν), accedens vero ad διηρημένην λέξιν, quae κατεστραμμένη opponitur 21, quod ἐπέρριπται τὰ κῶλα ... ὥσπερ ἐν τοῖς διαλελυμένοις λόγοις (cf. Caecilii fr. 139 Of.). Συνεστραμμένον vero ad σύντονον prope accedere Dionysii Halic. scriptis (v. p. X) docemur. Σύντονος igitur et ἀνειμένους eodem fere modo inter se opponi apparet, quo apud Aristotelem τὴν κατεστραμμένην λέξιν τῇ εἰρομένη²⁾, Rhet. III 9 p. 1409 a

1) Simillimus est locus Hermogenis II. id. II 1 p. 312, 7 R.: γοργότῃ γὰρ ἐναντίον τὸ ἀνειμένον καὶ ὕπτιον (v. p. XIV); ad Ephorum autem pertinent Suidae verba s. v. Ἐφορος: τὴν δ' ἐρμηνείαν τῆς ἱστορίας ὕπτιος καὶ νοθεὸς καὶ μηδεμίαν ἔχων ἐπίτασιν. [Cf. W. Schmid, *Rheinisches Museum* 72, 145; 246 sq.]

2) Quae vocabula ex arte poetica desumpta esse ipse testatur, cf. Blass, *Die attische Beredsamkeit*, I² 133.

24: τὴν δὲ λέξιν ἀνάγκη εἶναι ἢ εἰρομένην καὶ τῷ συνδέσμῳ μίαν, ὥσπερ αἱ ἐν τοῖς διθυράμβοις ἀναβολαί, ἢ κατεστραμμένην καὶ ὁμοίαν ταῖς τῶν ἀρχαίων ποιητῶν ἀντιστρόφοις.

Rhetor autem ille, cuius „Arti“ Aristidis nomen iniuria¹⁾ praeifixum est, cum πολιτικόν et ἀφελῆ λόγον inter se opponat, re vera a Romano non iam multum distat, immo σύντονος et ἀνειμένος vocabula ab eo de schematibus usurpantur, velut II 513, 16 Sp.: τὰ δὲ σχήματα ἐν μὲν τῷ πολιτικῷ λόγῳ τραχέα ἐστί, σφοδρά, ἐλεγκτικά, βίαια, ἐν δὲ τῷ ἀφελεῖ ἀνειμένα, ἀπλᾶ, μηδένᾳ ἔλεγχον μηδὲ ἐξέτασιν τινα ἐμφαλνόντα, ἀλλὰ κοινότερα καὶ ἀναπεπτωκότα· οὕτω γὰρ ἐκεῖνα ποιεῖ σύντονον τὸν λόγον καὶ πολιτικόν, ταῦτα δὲ ἀφελῆ, ὡς ἂν ἰδιωτικά καὶ ὁμιλητικά ὄντα. 517, 21: κατὰ δὲ σχῆμα σχήματι ἀνειμένῳ· οὐ γὰρ διατεινόμενος ἂν ἐποίησεν ... οὐχ οὕτως οὖν προήγαγεν, ἀλλ' ἀνειμένῳ τῷ σχήματι καὶ ἐξηλλαγμένως „ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ“, εἶτα κατὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ λόγου ἡθους ἐχόμενα καὶ τὰ ὀνόματα „τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν“. καὶ πάλιν φησὶν „ὡς δὲ ἱπποδρομία ἔληξεν“. ἀνειμένον δὲ καὶ ἀναπεπτωκὸς εἶναι δοκεῖ τὸ σχῆμα, πολιτικὸς δ' ἂν οὐχ οὕτως ἐποίησεν, ἀλλὰ συντονώτερον ὅποι δὴ ἱπποδρομία ἔληξεν, ἢ τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ. 533, 19: πολλῷ δὲ συγγραφικώτερον τὸ ὀρθοῦν ἐν τοῖς σχήμασι καὶ μὴ πλαγιάζειν, τὸ δὲ πλαγιάζειν τῶν πολιτικῶν ἐστὶ· σεμνότητα γὰρ καὶ περιβολὴν ἔχει ... ἀνειμένον δὲ τοῦτο καὶ ἀναπεπτωκὸς εἶναι δοκεῖ. ὁ δὲ πολιτικὸς οὐχ οὕτως ἂν ἐποίησεν, ἀλλὰ συντονώτερον ἔπειδὴ δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν. ὥσπερ δὲ ὁ πολιτικὸς συνεικνυσμένος ἐστὶ καὶ συνειληφῶς τὰ νοήματα, οὕτως ὁ ἀφελὴς ὕπτιος καὶ ἀποτεταμένος. Addo Aristidem in oratione Ὑπὲρ τῶν τεττάρων II 157 Dind. coniungere ἀφελῶς καὶ ἀνειμένως. Σύνθεσιν autem atque eam quam latissime acceptam rhetor ille σχῆμα voce significat, quae quatenus spectetur, exempla ipsa clamant. Uno tantum loco ad universum dicendi genus significandum σύντονος vocabulum videtur usurpatum esse 513, 20: οὕτω γὰρ ἐκεῖνα ποιεῖ σύντονον τὸν λόγον καὶ πολιτικόν, sed πολιτικὸς latiores fines

[1] W. Schmid, Die sogenannte Aristidesrhetorik, *Rheinisches Museum* 72 [1918] 113—149, 238—257.]

habet, cum σύντονος per se non stet. Quin etiam summi est momenti σύντονος et ἀνειμένος vocabula synonymis aut vocibus oppositis explicari; leguntur ab altera parte σύντονος, τραχύς, σφοδρός, ἐλεγκτικός, βλαιός, διατεινόμενος, πολιτικός, συνεικνυσμένος; ab altera parte stant ἀνειμένος, ἀπλοῦς, μηδένα ἔλεγχον μηδὲ ἐξέτασιν τινα ἐμφαίνων, ἀλλὰ κοινὸς καὶ ἀναπεπτωκός, ἀφελής, συγγραφικός, ὑπτιος, ἀποτεταμένος. Inde primum apparet, quomodo mixta sint omnia neque accurate distincta, tum maxime perspicitur apud rhetorem illum, qui aequalis fere Aristidis fuisse videtur, σύντονος et ἀνειμένος nondum in eum locum transisse, quem obtinent apud Romanum. Sed ea, quae apud Romanum perfecta videntur, inde a rhetoris illius temporibus incohata sunt: qui cum primus πολιτικῷ λόγῳ τὸν ἀφελῆ, qui pari utatur iure, opponat, revera a Romano haud multum distat.

Apud Hermogenem σύντονος (συντονία) non legitur, cum ἀνειμένος vocabulum in libro II. ἰδ. septies exstet. Quomodo Hermogenes ἀνειμένος vocem intellegi velit, perspicitur II 1 p. 312, 3 R.: καλὸς μὲν οὖν ἅμα ὄγκῳ καὶ ἀξιώματι λόγος καὶ ἔτι σαφὲς ὅπως γίνεται, ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰρήκαμεν δεῖ δὲ τῷ τοιούτῳ λόγῳ πάντως καὶ γοργότητος, ἵνα μὴ ἀργὸν αὐτῷ καὶ σαφὲς μόνον τὸ μέγεθος ἢ καὶ τὸ κάλλος, ἀλλὰ καὶ γοργόν· γοργότῃ γὰρ ἐναντίον τὸ ἀνειμένον καὶ ὑπτιον. Coniunctum legitur ἀνειμένος cum ὑπτιος; ὑπτιος autem ad compositionem pertinere et ex Hermogenis loco II. ἰδ. I 11 p. 294, 17 R. apparet et ab aliis velut Ps.-Aristide (supra p. XIII) et Dionysio Halic. (Geigenmueller p. 96) ita usurpatum esse constat. Pertinet igitur ἀνειμένος ad compositionem; cf. etiam II. ἰδ. I 1 p. 219, 14 R.: συνθήκη δὲ κατὰ μὲν τὰ τοῦ λόγου μέρη μᾶλλον ἢ ἀνειμένη διὰ τὴν τοιαύτην λέξιν, οὐ μὲν ἢ γε διεστηκυῖα πάντῃ· δεῖ γάρ τι καὶ κατὰ τὸν ῥυθμὸν ἔχειν τὴν γλυκύτητα ἡδονῆς. Una autem cum aliis vocabulis occurrit II 5 p. 339, 21 (ἀπλῶς καὶ ἀνειμένως), II 9 p. 376, 13 (coni. ἡθικός), ib. 17 (ἡθικῶς καὶ ἀφελῶς καὶ ἀνειμένως), ib. 18 (μὴ ἀνειμένως μηδ' ἀφελῶς).

In Apsinis Arte σύνθεσις ἔννετος tractatur I 2 p. 326, 25 Sp.-H.: τὸ πάθος πολὺ μὲν ἐν ποιήσει τῇ τραγικῇ, ἥξει δέ

ποτε καὶ εἰς τὸν πολιτικόν, ὅταν πόλει ἢ προσώπῳ τινὶ τῶν παρ' ἄλλαν συμβάντων κακῶν μνημονεύσης, οἷα τὰ περὶ Φωκέας. τὴν δὲ λέξιν δεῖ εἶναι ἄπλαστον καὶ ἀκαλλώπιστον (τὸ γὰρ καλλωπίζειν οὐ τοῦ θρηνοῦντος), τὴν δὲ σύνθεσιν μᾶλλον ἄνετον, τὰ δὲ σχήματα γοργότερα καὶ ἀκμαιότερα.

De pronuntiatione loquitur Longinus I 2 p. 195, 17 Sp.-H.: ἄσκει δὲ αὐτὸ θεώμενος τοὺς ἐν τοῖς ἀληθινοῖς πράγμασιν ὄτιοῦν λέγοντας καὶ μετὰ τοῦ πάσχειν τριβομένους καὶ διατεινομένους ἐν τῷ διαλέγεσθαι, ἢ τοῦναντίον ἀνιεμένους καὶ πραῦνομένους καὶ πράξεως μετρίως μεταλαμβάνοντας; de corporis habitu p. 196, 12: τὸ σχῆμα τοῦ σώματος μετὰ τῆς χειρὸς σύντονον καὶ ὁριμὸν βλέποντα πρὸς τοὺς δικαστὰς καὶ συναποκλινόμενον αὐτὸν ταῖς τῆς πειθοῦς μεταβολαῖς¹).

Apud Philostratum ἀνειμένος vox legitur Vit. soph. I 8 p. 10, 28 K., ubi latiore sensu usurpatur de Favorino: ἤρμονται δὲ τὴν γλῶτταν ἀνειμένως μὲν, σοφῶς δὲ καὶ ποιίμως.

Optime denique illustratur, quod dico, Libanii Himeriique verbis; Himer. or. I 3 p. 38, 32 Duebn.: οὐκοῦν ὧρα καὶ ἡμῖν, ὦ παῖδες, ἐπεὶ καὶ τὰς ἡμετέρας καλοῦμεν μούσας πρὸς γαμήλιον χορὸν καὶ ἔρωτα, ἀνεῖναι τὴν ἀρμονίαν τὴν σύντονον, ἵνα ἅμα μετὰ παρθένων ἐπ' Ἀφροδίτῃ χορεύσωμεν. Liban. argum. or. Dem. VII (fr. 139 Ofenloch): ὁ δὲ λόγος οὐ δοκεῖ μοι Δημοσθένους εἶναι· δηλοῖ δὲ ἡ φράσις καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἀρμονία, πολὺ τὸν Δημοσθενικὸν πεφηνγυῖα τύπον, ἀνειμένη τε καὶ διαλελυμένη παρὰ τὴν ἰδέαν τούτου τοῦ ῥήτορος. Paulo latiores fines ἀνειμένος vocabulum habet in argum. or. Dem. XXXV: οὐκ ὀρθῶς δὲ τινες ἐνόμισαν τὸν λόγον μὴ γνήσιον εἶναι, ἀμυδροῖς ἀπατηθέντες τεκμηρίοις· τὸ μὲν γὰρ τῆς φράσεως ἀνειμένον οὐκ ἀπρεπὲς ἰδιωτικοῖς ἀγῶσι.

Σύντονος autem et ἀνειμένος λόγος, qua Romanus intellegit ratione, apud Menandrum primum opposita sunt, atque inde ab eius aetate magis magisque hanc distinctionem in

1) Ad primigeniam vim verbi συντείνειν reducimur p. 187, 2: πλέον γὰρ οὐδ' ὄτιοῦν ἔσται τῆς ἀγχινοίας καὶ τῆς ὀξύτητος τῆς ἐπὶ τῇ κρίσει καὶ διαιρέσει καὶ περισκέψει τῆς γνώμης καὶ τῶν καθ' ἕκαστον λογισμῶν, εἰ μὴ συντείναις τῇ βελτίστη λέξει τὰ νοήματα.

usum venisse infra videbimus; quin etiam duo illi *ἐπιδεικτικῶν* libri, quorum alterum tantum genuinum Menandri esse alterum subditi- cium dudum a viris doctis cognitum est¹⁾, hoc ipso differunt inter se, quod in altero *σύντονος* non invenitur²⁾, cum in altero magna utatur auctoritate. Opponuntur inter se *σύντονος* et *ἄνετος λόγος*, qui τῷ *χαρακτῆρι μόνῳ τῆς ἀπαγγελίας* differant inter se, III 402, 23 Sp. (de epithalamio): *κοινὰ δὲ τὰ προειρημένα πάντα καὶ ζητησόμενα τοῦ τε συντόνου καὶ τοῦ ἀνέτου λόγου, διόλουσι δὲ τῷ χαρακτῆρι μόνῳ τῆς ἀπαγγελίας τὰ τοιαῦτα ἐγκώμια*³⁾. 400, 7: *καὶ τὰ μὲν προοίμια τοῦ συντόνου ταῦτα καὶ τούτοις παραπλήσια, τοῦ δὲ ἀνέτου καὶ συγγραφικοῦ λόγου ἦττον μὲν ἐγκατάσκευα, οὐκ ἐμπερίβολα δέ, ἀλλ' ὥς ἐν συγγραφῇ ἡπλωμένα μᾶλλον ἐννοίας ἔχοντα τὰς αὐτάς. ἔστι δὲ ποτε ἐν ἀνέτῳ λόγῳ καὶ ἀπὸ διηγήματος ἄρξασθαι. Opponitur συγγραφικός, quod idem valere atque ἄνετος et apud Menandrum et apud Ps.-Aristidem (cf. p. XIV) vidimus, solum *σύντονος* voci 414, 29: *γνωστόν δέ, ὅτι καὶ συντόνῳ λόγῳ παραμυθεῖσθαι δυνατὸν καὶ συγγραφικῷ πάλιν, ὥς ἂν τις βούληται (agitur περὶ παραμυθητικοῦ). 399, 16 (de epithalamio): μετεχειρίσαντο δὲ τὸ εἶδος οἱ μὲν συντόνως, οἱ δὲ συγγραφικώτερον. Explicantur autem ἄνετος καὶ συγγραφικός vocabula vocibus ἦττον ἐγκατάσκευος, ὥς ἐν συγγραφῇ ἡπλωμένος, ἀπὸ διηγήματος ἄρξασθαι. Quae quo tendant, perspicitur p. 410, 3 (περὶ κατευναστικοῦ): ἔστι δὲ οὐκ ἐγκατάσκευον τὸ προοίμιον, ἀλλ' ἀφελὲς καὶ ἀπλοῦν. 389, 30 (περὶ λαλιᾶς): ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ποιᾶς συνθέσεως, ὅταν μὴ τραχέα χρώμεθα τῇ ἐξαγγελίᾳ μηδὲ περιόδους ἐχούσῃ καὶ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ὅταν ἀπλουστέρα**

1) Bursian, *Der Rhetor Menandros und seine Schriften*, München 1882, p. 22. Nitsche, *Der Rhetor Menandros und die Scholien zu Demosthenes*, Berlin 1883.

2) Semel tantum *ἀνεμμένος* 336, 16 Sp.: *γινέσθω δὲ δι' ἡδονῆς προῖων ὁ λόγος· δεῖ γὰρ μετὰ ἀνεμμένης τινὸς ἀρμονίας καὶ εὐμενεστέρας προπέμπεσθαι*; qui locus minime distat ab ea ratione, quam supra cognovimus.

3) Utrumque genus in demonstrativis locum habere demonstratur etiam III 369, 4 Sp., ubi οἱ *σύντονοι* τῶν *ἐπιδεικτικῶν* commemorantur, et 437, 4: *ἡ μονοδία δὲ ἀεὶ ἄνετος*.

τυγχάνη καὶ ἀφελεστέρα, οἷα ἡ . . . εἰρομένη καὶ ἀκατάσκευος. Eodem (i. e. ad σύνθεσιν) ducemur, si ea verba perscrutati erimus, quibus σύντονος explicatur. 399, 18 (περὶ ἐπιθαλαμίου): δῆλον ὅτι ὁ μὲν σύντονος συνέστραπται λόγος ἅτε πολιτικῶς προῖόν, καὶ ἔξεις τὰς ἀρετὰς τοῦ πολιτικοῦ λόγου προοίμια τε ἐγκατεσκευασμένα . . . μὴ ἀμοιρεῖτω μέντοι τὰ προοίμια τῆς χάριτος, ἅν συντόνα τυγχάνη κτλ. Explicatur autem χάρις, quae et a Menandro τῷ συντόνῳ opponitur et in Romani libello primas fere partes agit, p. 411, 23 (περὶ κατευναστικοῦ): παραγίνεται δὲ χάρις . . . ἀκατάσκευον γὰρ τὸν λόγον εἶναι δεῖ καὶ τὰ πολλὰ ἀσύνδετον, οὐ κώλοισι οὐδὲ περιόδοις συγκείμενον, ἀλλὰ συγγραφικώτερον, οἷόν ἐστι καὶ τὸ τῆς λαλιᾶς εἶδος. γένοιο δ' ἂν καὶ ἀπὸ λέξεως ἐπιτετηδευμένης καὶ κεκαλλωπισμένης χάρις ἐν λόγῳ, οἷα ἐστὶν ἡ Πλάτωνος¹⁾ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν νεωτέρων, Δίωνος καὶ Φιλοστράτου καὶ τῶν σοφιστῶν, ὅσοι καὶ συντιθέναι τὸ συγγραφικὸν εἶδος ἔδοξαν χαριέντως. Ad suam συντόνου et ἀνέτου λόγον distinctionem explicandam Menander cum aliis vocabulis usus est tum vocibus συνέστραπται (399, 18) et εἰρομένη (389, 30), πολιτικός (399, 18) et ἀφελής (389, 30; 410, 3). Huic rei ideo multum tribuo, quod cum iis consentit, quae supra constituimus. Iam autem qua ratione explicata sint verba σύντονος et ἀνειμένος, in promptu est: Menander a Ps.-Aristide re ipsa minime distans pro πολιτικός et ἀφελής verba σύντονος et ἀνέτος posuit.

Χαρακτὴρ ἀνειμένος, si quidem codicibus Pa Pc Ac fides habenda est, primum apud Aphthonium legitur II 47, 5 Sp.: ἐκφράζοντας δὲ δεῖ τὸν τε χαρακτῆρα ἀνειμένον (ἀνειμένως Vc Ba) ἐκφέρειν καὶ διαφόροις ποικίλλειν τοῖς σχήμασι καὶ ὅλως ἀπομιμῆσθαι τὰ ἐκφραζόμενα πράγματα (cf. supra p. IV), cum in eodem libro σύντονος vocabulum de musica usurpatur 21, 15: Θέρους ἦν ἀκμὴ καὶ οἱ μὲν τέττιγες μουσικὴν ἀνεβάλλοντο σύντονον²⁾).

1) Haud parvi momenti est, quod Platonem, Xenophontem, Herodotum exempla ἀνέτου λόγου affert Menander (cf. etiam 389, 27; 390, 1), hac re minime distans a Romano.

2) De pronuntiatione Ambrosius vocem 'remissus' usurpavit

In Nicolai Prog. 63, 3 Felten (cf. 68, 2) ἀνειμένη φράσις συντόνω χαρακτηρι opponitur: εἰ δὲ ἀνθέων ἡμῖν ἢ φυτῶν ἢ τοιούτων ὅλως γίνοιτο ἢ ἀντεξέτασις, ἐξέσται ἡμῖν καὶ ἀνειμένη χρήσασθαι τῇ φράσει, ὥστε μὴδὲ ἀναγκάζεσθαι διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων ἵνα μὴδὲ ζητεῖν παραιτήσεως τρόπους, τῆς ἀνειμένης φράσεως ἐχούσης ἄδειαν μὴ σφόδρα ἔπεσθαι τῇ τεχνικῇ τῶν ἐγκωμίων τῶν διὰ τοῦ συντόνου χαρακτηρος τιθεμένων διαιρέσει. His addo locum ex Olympiodori Vita Platonis lin. 33 Westermann: Πλάτων .. μετωνομάσθη, πρότερον Ἀριστοκλῆς λεγόμενος..., διὰ τὸ πλατὺ καὶ κεχυμένον καὶ ἀναπεπτασμένον τοῦ ἀν[ακ]ειμένου χαρακτηρος. Denique, quo magis tibi persuadeas non apud rhetores tantum haec vocabula in usu fuisse, Sophronii patriarchae Hierosolymitani verba exscribo, Mai Spic. Rom. III, 17: οὐκ ἀγνοοῦμεν δὲ ὡς ταῖς τῶν θαυμάτων ἱεραῖς διηγήσεσιν ὅτι ὁ ἀνειμένος μᾶλλον χαρακτηρ καὶ ἔκλυτος ἔπρεπεν· ἀλλ' ἡμεῖς τοῦτον ἑάσαντες τὸν σύντονον παρελάβομεν, ἵνα καὶ δι' αὐτοῦ τὸ τῶν ἀγίων θεομὸν καὶ εὐκίνητον καὶ πρὸς τὰς τῶν νοσοῦντων ἰάσεις σημαίνῃ τὸ σύντονον.

A rhetoribus aevi Byzantini duabus rationibus σύντονος et ἀνειμένος voces usurpantur: occurrunt primum in collectione II¹), quam Doxapatres II 132, 7 sq. W. commentario suo inseruit, χαρακτηρες ἄδρός, ταπεινός, μέσος: χρῆται δὲ ὁ Ἀφθόνιος τοῖς τρισὶ τῷ μὲν ἄδρῳ ἐν τῇ ἡθοποιῳ, τῷ ἀνειμένῳ καὶ ταπεινῷ ἐν τῇ ἐκφράσει, hic addit Doxapatres: διὸ καὶ αὐτὸς (scil. Ἀφθόνιος 47, 6 Sp.) ἐκεῖσε λέγει δεῖν τὸν χαρακτηρα ἀνειμένον ἐκφέρειν; cf. Dox. II 503, 21 (quod scholion iam in Vc, codice saec. XI, legitur); Anon. III 729, 14 W. (ex Doxapatre); Pletho VI 553, 3. Pro ἄδρῳ ponitur σύντονος a Doxapatre II 503, 19 sq., cum pro ταπεινῷ ἀνειμένον legamus collocatum apud Dox. II 134, 1 et 3 et in scholiis P II 652, 27 W.²) et Anon. III 729, 14 W.³). Ha-

De off. ministr. I 19, 84: „vox ipsa non remissa“, cum Socrates Hist. eccl. VII 12 γλαφυρὰς προσομιλίας καὶ συντόνους Ablabii esse dicat.

1) Rabe, *Rheinisches Museum* 62, 563.

2) Rabe, *Rheinisches Museum* 67, 324.

3) Etiam ab Ioanne Sic. VI 67, 12 W. χαρακτηρες videntur

bemus igitur tria genera, σύντονον, ἀνειμένον, μέσον, non iam duo, ut apud Romanum, σύντονον et ἀνειμένον. A compositione proficisci hanc generum distinctionem docemur a scholiasta P, qui W II 652, 26 ad ἀνειμένους addit οἶον ἀναβεβλημένος χαρακτήρ, et ab Ioanne Siculo, qui σύντονον ὁρμήν opponit ἀναβεβλημένῳ W VI 139, 5: καὶ μὴν κὰν ταῖς παρατάξεσιν οἱ στρατιῶται τῷ ἀναβεβλημένῳ καὶ συντόνῳ ἢ διεθερμαίνοντο ἢ ἀνίεντο, cum apud Georgium Diacretam VI 527, 22 W. verba συντόνως καὶ συνεστραμμένως εἰπεῖν legantur coniuncta, quippe quo ὁ σύντονος efficiatur καὶ ἐγκατάσκευος λόγος¹⁾. — Ab altera parte ad musicam, pronuntiationem, fines vocabulorum σύντονος et ἀνειμένους quasi domesticos, reducimur. Quod optime perspicitur ex Doxapatriis verbis II 182, 14 W.²⁾: σύντονον ἀντὶ τοῦ ἐπιτεταμένην (σύντ.-ἐπιτ. ex Sard.). τοιοῦτον γὰρ τὸ σύντονον μέλος τῆς μουσικῆς (Sard.: μέλος ἐστὶ μουσικὸν ἢ σύντονος; om. cet.). τρία δὲ φασὶ καὶ ταύτης τὰ εἶδη, τὸ σύντονον, τὸ ἀνειμένον, τὸ μέσον, ἃ ἀναλογουσι τοῖς τρισὶν εἶδεσι τῆς ῥη-

spectari: οὕτω καὶ οἱ χαρακτῆρες περιέχουσὶ τε τὰς ἰδέας καὶ ἀπὸ τούτων τὴν σύστασιν ἔχουσιν, καὶ εἰκάσιν οἱ μὲν ἀνδρικοῖς ἦθρσιν, οἱ δὲ μαλακοῖς, οἱ δὲ μέσοις, κατὰ τὸν ἀνδρὸν καὶ σύντονον μετὰ τὸ τραχὺ καὶ μέσον; Pletho autem ἀδρὸν καὶ σύντονον vocat ἐγκατάσκευον, cui opponitur ὁ χαλαρός, ἀπλοῦς, ὁ ἄνευ κατασκευῶν; accedit μέσος, ὁ ἐνδιάσκευος.

1) Compositio aliis quoque locis respicitur, velut ab Ioanne Sic., qui ἀνειμένον explicat VI 355, 13 W. verbis διαλελυμένον, χαῦνον, ἐρριμμένον, πεπτωκός, ἀναρθρον, ἄρρυσμον, ἀκίνητον, χαλόν, ἄστατον, ἄσθενές, σαθρόν, cum ἀνέτως illustretur verbis 450, 16 γοργῶς, ἐπιφωνηματικῶς, περιοδικῶς, χιαστικῶς, στρογγύλως, διλημμάτως; huc etiam pertinet, quod Sic. 206, 29 ἀνειμένους vocabulum cum λελυμένος coniungit, sicut Michael Psellus (ed. Mayer, *Byzantinische Zeitschrift* 20, 60): ἐν ᾧ δὲ τὸν λόγον ἀπαρτίσαι βούλεται, διαλελυμένος καὶ ἀνειμένος τὴν φράσιν. Spectant συνθεσιν et Gregorius Corinthius VII 1211, 11; 1252, 25 W. et scholia P V 415, 16; 381, 20; 497, 23; VII 887, 11: διὰ τὸ ἡδὺ καὶ ἀνειμένον τῆς συνθήκης; 716, 11: καὶ εὐκόλα ταῦτα καὶ ἀνειμένα ποιεῖν τῇ συνθέσει.

2) Textum propono secundum codices Wc (Vindob. 130 saec. XIII—XIV) et Vd (Vat. 2228 saec. XIV), quos Rabe arte photographica exprimendos curavit.

τορικῆς, τὸ σύντονον τῷ δικανικῷ, τὸ μέσον τῷ συμβουλευτικῷ, τὸ ἀνειμένον τῷ πανηγυρικῷ, ὥσπερ καὶ τῆς ῥητορικῆς τρία εἰσὶ τὰ εἶδη, δικανικόν, συμβουλευτικόν καὶ πανηγυρικόν. διὰ τοι τοῦτο καὶ τρεῖς φασιν εἶναι τοὺς (τοὺς om. We) τρόπους τῶν ῥητορικῶν ἀναγνώσεων, τὸν (τὸν om. Vd) σύντονον, ὃν (ὃ We Vd) μάλιστα τοῖς δικανίζουσιν ἀρμόζειν φασίν..., τὸν (τὸ Vd) ἀνειμένον, ὃς καὶ ἡμερὸς τις εἶναι δοκεῖ καὶ ἐπιεικῆς, ... οὗτος καὶ τῷ ἀφελεῖ λόγῳ πρέπων καὶ τάχα ταῖς ἱστορίαις μάλιστα καὶ τοῖς πανηγυρικοῖς (ex πανηγύρεσι Vd), καὶ ἐν οἷς ἂν μυθοποιίας τινὸς δεώμεθα· τὸν μέσον, ὅστις καὶ ἐξ ἀμφοτέρων κεκρᾶσθαι δοκεῖ, πρὸς μὲν τὸν ἀνειμένον (τὸν ἀν. μὲν Vd) συντονώτερον μᾶλλον, πρὸς δὲ τὸν σύντονον ὑφετικώτερον καὶ προότερον. τοῦτον καὶ συμβουλευτικόν καὶ ἐπιστολιμαῖον τινὲς τῶν παλαιῶν ὀνομάζουσιν. Apparet Doxapatrem dicere: εἶδη μουσικῆς τρία, τὸ σύντονον, τὸ ἀνειμένον, τὸ μέσον, quae Pratinae, Platonis, Aristotelis esse p. IX explicavi, adhiberi ad εἶδη ῥητορικῆς τρία conficienda, τὸ δικανικόν, τὸ πανηγυρικόν, τὸ συμβουλευτικόν; effici vero inde tres modos ῥητορικῶν ἀναγνώσεων — id quod nihil aliud nisi pronuntiationem significat —: τὸν σύντονον (τοῖς δικανίζουσιν ἀρμόττοντα), τὸν ἀνειμένον (τῷ ἀφελεῖ λόγῳ πρέποντα), τὸν μέσον (συμβουλευτικόν καὶ ἐπιστολιμαῖον ὑπό τινων ὀνομαζόμενον). Hanc ἀναγνώσεων rationem videmus etiam in Prolegomenis W VI 25, 11¹) (cf. W VII 904, 3); sententias easdem cum habeant, verbis paulum differunt hi loci; cf. scholia P II 3, 2 W.; scholia ad Dion. Thrac. p. 477, 33 Hilg.: διὰ τί περὶ ἀναγνώσεως προθέμενος διαλαβεῖν οὐ διέλαβε περὶ τοῦ ἀνειμένου τρόπου, καθ' ὃν ἀναγιγνώσκομεν τὰ συγγραφικά; p. 21, 10: τουτέστι συντόνῳ τῇ φωνῇ καὶ μὴ ἐκλελυμένῃ; p. 308, 7: τουτέστι συντόνῳ τῇ φωνῇ, καταλιμπάνον δὲ τὴν ἐκλελυμένην.

Vidimus igitur musicos primum σύντονος et ἀνειμένος vocabula artis vocabulorum loco adhibuisse, non solum ad

1) Haec Prolegomena rhetorica a Darmario demum Doxapatri ascripta revera multo ante eius aetatem confecta sunt: leguntur iam in codice saec. X Paris. 3032; cf. Rabe, *Rheinisches Museum* 64, 540 a. 3; 62, 582.

sonos musicos, sed etiam ad quoscumque sonos sermonis notandos. Hoc autem nobis quoque in rhetorum scriptis observare ubique licuit: per omnia tempora σύντονος et ἀνειμένος vocabula a rhetoribus de pronuntiatione usurpata invenimus; nonnulli atque in his antiquissimi, velut Auct. ad Her., Philodemus, de pronuntiatione sola ea adhibuerunt. Iam vero a rhetoribus etiam ad compositionem illustrandam atque explicandam haec vocabula usurpata sunt; hoc neque a vocabulorum ipsorum natura abhorret neque musicae fines, ut ita dicam, reliquerunt rhetores, cum rhythmum, periodum, talia his verbis explicarent¹⁾. Cognovimus in hoc vocabulorum σύντονος et ἀνειμένος usu Aristotelis συνεστραμμένην et εἰρομένην λέξιν, quem usum per omnia tempora apud rhetores valuisse satis nobis videmur ostendisse. In artis vocabulorum, qualia Romanus intellegit, locum transisse haec verba primum apud Menandrum demonstravimus; invaserunt autem apud illum in eum locum, quem apud Ps.-Aristidem et Hermogenem vocabula πολιτικός et ἀφελής obtinuerunt. Inde a Menandro vocabula magis magisque ad χαρακτήρας significandos usurpata esse vidimus; pro ἄδρός et ταπεινός a scriptoribus posterioris aetatis adhibita sunt. Neque vero magnam auctoritatem apud rhetores sunt assecuta. Verbis igitur μέλος, ἁρμονία, ὁρθμός, σύνθεσις, χαρακτήρ brevissime significaverim, quo ordine σύντονος et ἀνειμένος vocabula apud rhetores quasi exulta atque usurpata sint²⁾.

1) Kroll, *Rheinisches Museum* 62, 98; Consbruch, *Breslauer philol. Abh.* V 3.

2) Peculiari inquisitione facta eodem ductus sum quo Usener, *Der heilige Tychon* p. 57: „Aristoteles hat zwei Grundformen des Stils unterschieden, die anreihende und die in Perioden zusammengefaßte Darstellungsweise, λέξις εἰρομένη und συνεστραμμένη. Er hat dabei lediglich die Satzform im Auge, in der sich die Bewegung des Denkens widerspiegelt: ein vornehmlich analytisch fortschreitendes Denken führt zu der naiveren Form anreihenden Satzbaues, ein vor der sprachlichen Fassung die einzelnen Elemente des Gedankens überblickendes und ordnendes, also synthetisches Verfahren führt zur Periodenbildung... Aber umgestaltet und auf den ganzen Stil ausgedehnt ist die Zweiteilung für die spätere Zeit wichtig geworden. Aristoteles

Ad tempus autem, quo libellus scriptus sit, definiendum haec nobis videtur profecisse: ante quartum p. Chr. n. saeculum ars de genere remisso non potuit constitui, quippe quo primum tempore ἀνειμένος vocem de genere dicendi viderimus usurpatam esse. Sed ne Byzantinorum temporibus hunc libellum tribuamus, ea re monemur, quod hi σύντονον, ἀνειμένον, μέσον χαρακτήρα, tria genera dicendi, habent, quod a Romano plane est alienum. Itaque intra quartum et septimum saeculum hunc libellum conscriptum esse vel inde colligendum videtur.

D. De fontibus

Non facile est diiudicatu, quorum rhetorum libris Romanus usus sit. Ipse nullius nomen affert, solum τινές legitur 2, 5; 5, 6; 17; 21.

In commentario identidem lectorem relegavi ad Menandri librum; ut tibi persuadeas eum Romano praesto fuisse, satis est in memoriam reducere, quae exposui p. 16. 17 ad cap. III 6, p. 18 ad III 7; cf. p. 20 sq.

Si Romani verba 5, 5 cum Theonis loco comparamus, quem p. 21 exscripsi, oritur suspicio etiam huius auctoris libro eum usum esse. Tamen aliquam dubitationem affert alterum exemplum 5, 6 de Hercule ebrio, cuius apud Theonem nec vola nec vestigium est.

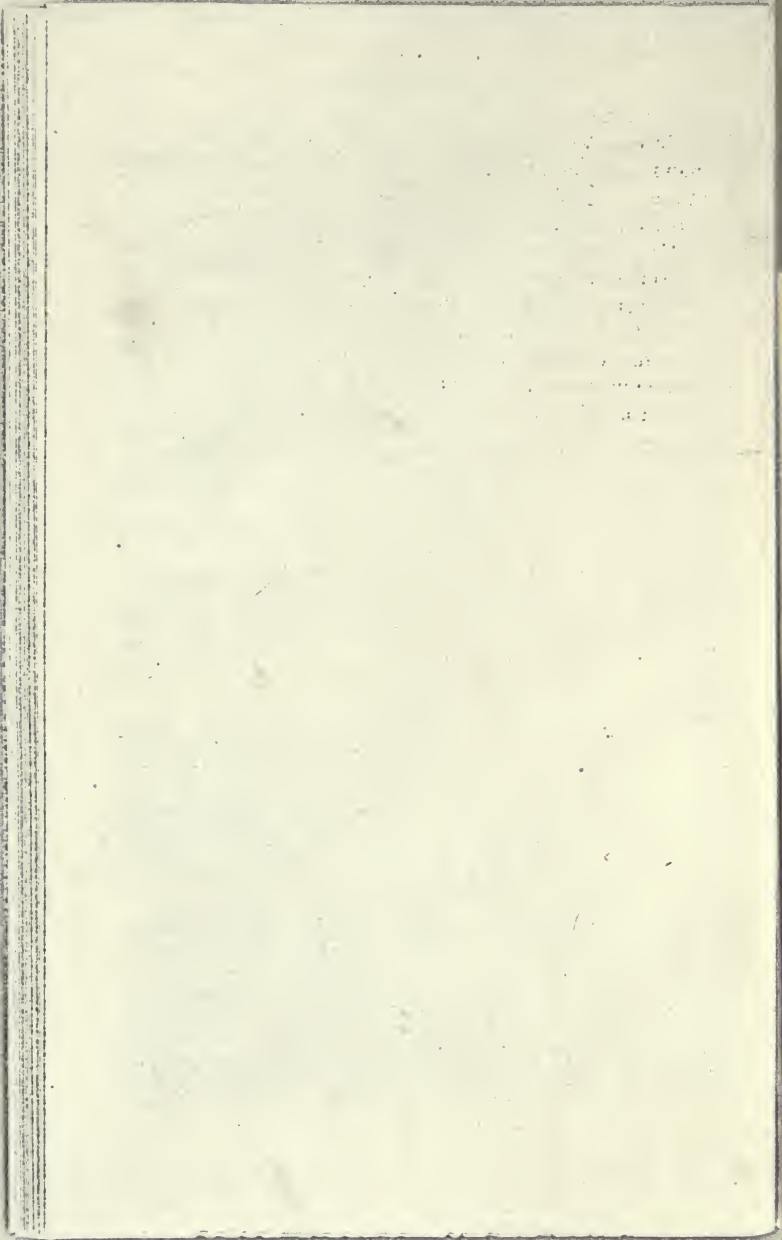
Ceterorum rhetorum libros, qui etiam nunc servati sunt, non videtur ipsos evolisse, quamquam non pauci loci simillimi inveniuntur, de quibus in commentario rettuli.

E. De libelli forma

Restat, ut quaeramus, sitne Romani libellus certe exilis epitome maioris operis; sic enim qui obiter opusculum in-

unterscheidet den λόγος ἀφελής und πολιτικός, den einfachen schlichten Stil und den Stil der an die Öffentlichkeit gerichteten Rede; σύντονος ist ihm aber schon synonym mit πολιτικός (II 1 p. 513, 20 Sp.). Der übliche Gegensatz, schon dem Dionysios von Halikarnas bekannt, ist dann allmählich λέξις ἀνειμένη und σύντονος geworden.

spexit, iudicare possit. Movent suspicionem capita IV, V, VI. De cap. VI mihi non constat, sintne haec verba sic a Romano ipso addita; cf. p. 24. In cap. IV et V desiderantur praecepta, solis exemplis illustrantur σχήματα et ἐπιχειρήματα; cf. p. 23. Etiam multo breviora haec sunt quam cap. III: nonne ita ferebat natura rei? Libelli nostri forma, si summam spectamus, me iudice genuina est; iusta praefatione exornatus est nec non epilogo. Accedit, quod Romanus ipse 1, 13—14 declarat pauca atque exilia se allaturum esse atque excusare sese studet, quod de hoc argumento ad id tempus nemo scripserit. Cavendum igitur est, ne falsa adducti suspicione ampliora expectemus.

ΡΩΜΑΝΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΝΟΝΕΣ

I. Οὐκ ἄγνοῶ μέν, ὥς τολμηρὸς καὶ περιεργὸς εἶναι δόξω
(τισὶν) τὰ σιωπηθέντα τῷ μακρῷ χρόνῳ διερευνῶν καὶ δημο-
σιεύων. τολμῶ δὲ οὐ τῶν σοφωτέρων ἀγνοησάντων — μανία 5
γὰρ τοῦτο λέγειν —, δι' ὧν φιλοσοφία καὶ νόμοι καὶ ῥητο-
ρεία καὶ τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα τῷ βίῳ δεδῶρηται, ἀλλὰ ῥα-
θυμία τινὶ τὰ πλείονα διαφθειράντων. ὥσπερ οὖν ὁ σύντονος
εἰκῇ φερόμενος ὑπὸ τῆς φύσεως ἔστι, παρὰ τῆς τέχνης τάξιν
λαβὼν, οὕτω καὶ ὁ ἀνειμένος ἔχῃ κανόνα καὶ μὴ βάσιμος 10
ἔστω πᾶσι πλανωμένοις. πειράσομαι γοῦν, ὥς ἂν οἷός τε ὦ
μετριώτερον, στοχασμῷ καὶ διδασκαλίᾳ δουλεύων διακινδυ-
νεύειν εἰς τέχνην· πάντα γὰρ ἀρχῇ γίνεται, οἱ δὲ μεθ' ἡμᾶς
μακρότερον καὶ ἀκριβέστερον ἀγωνίζονται· τὰ γὰρ πᾶσι παρ-
εμένα, φησί, πᾶσι καὶ πεπλήρωται.

15

II. Ἑργασία.

Δεῖ τὸν βουλόμενον ἀνειμένῳ χαρακτηρὶ πλησιάζειν τὸ μὲν
τραχὺν δραπετεύειν, τὸ δὲ ἀφελὲς ἐξασκεῖν. ἔστι δὲ τοῦ μὲν
τραχέος ὃ τε συγκρουσμός καὶ ἡ ἐναγώνιος σύνταξις καὶ τὸ
λαμβόκηρον. ὁ μὲν οὖν συγκρουσμός, οἷον 'Πέλοψ σπῆπτρον 20
κρούει', 'στρατὸς Ξέρξου κρατεῖ' καὶ τὰ τοιαῦτα πολυσύμφωνα· f. 151·

V = cod. Vat. graec. 105 (Praef. cap. A)

1,17—3,17: Sard. = Ioannis Sardiani commentarium in Aphtho-
nii Progymnasmata (codices Wc et Vw; Praef. cap. B)

8 τολμηρῶς V 4 τισιν addidi, cf. Himer. or. I init., Liban. L,
Themist. XXXIV init.; spatium V vel VI lit. V 11 πλανώμε-
νος V 13 παντὸς γὰρ ἀρχὴ <μέγιστον> γίνεται coni. H. Schöne,
coll. Plat. Reip. II 377 A ἀρχὴ παντὸς ἔργον μέγιστον 15 πε-
πληρώσεται Brinkmann 17 δεῖ δὲ Sard. πλησιάζειν V πλεονά-
ζειν Sard. 18 ἀσφαλὲς V Sard. 21 στρατὸς — κρατεῖ om. Sard.

ἡ δὲ ἐναγώνιος σύνταξις «εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος» καὶ τὰ διλήμματα καὶ τὰ πάνυ ποικίλα, τὰ πρόποντα συντόνω· τὸ δὲ ἱαμβόκροτον, ὥσπερ «δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις ὅτι», τὰ τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐν συντόνω φευκτέον. τοῦ δὲ ἀφελοῦς οὐ
 5 τὸ λλαν κεχηνός, ὥς οἶονται τινες, οἷον Ἀχιλλέα ἐπόθει(ρή) Ἑλλάς, Ἐκλυταιμνήστρα Ἀγαμέμνονα ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ τὸ σαφές, ὅπερ ἐστὶ μὲν τῶν ἀρετῶν, οἷον «Ἡροδότου Ἀλικαρνασέως ἱστορίης ἀπόδειξις ἦδε», καὶ τὸ μέσον τοῦ κεχηνότητος καὶ ἀσφαλοῦς· τὸ μὲν γὰρ καταγέλαστον, τὸ δὲ ἐσκεμμένον,
 10 ὅθεν οὐδὲ ἐν συντόνω παρ' Ἰσοκράτει διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν συνδέσμων ἐπαινεῖται τὸ ἀσφαλές· τὸ δὲ μέσον, οἷον «ἔννοια ἡμῖν ἐγένετο» καὶ ὅσα μῆτε ἄγαν ὕπτια μῆτε θερμότερα πρὸς ὑπερβολήν.

III. Τρόποι.

15 1. Τρόποι δὲ ἀνειμένοι οἶδε· τὸ διηγηματικόν, οἷον ὁ Θουκυδίδης «Κύλων ἦν Ὀλυμπιονίκης», ἔνθα, φασίν, ἐγέλασεν ὁ λέων, ὥς πρόποντος ἀνειμένω τοῦ διηγήματος· καὶ Ἡρόδοτος «Κροῖσος ἦν» καὶ Ξενοφῶν «Κῦρος ἦν», καὶ τὰ ἀρκτικά.

2. Χαίρει δὲ τῷ ἐκφραστικῷ, οἷον ὁ Θουκυδίδης τὰ Θρακικά, καὶ Ἡρόδοτος Αἰγυπτία τε καὶ Σκυθικά καὶ Λιβυκά,
 20 καὶ Ξενοφῶν ἐν ταῖς Ἀναβάσεσι.

1 Demosth. 4, 1 3 Demosth. 1, 5 7 Herod. I, 1, 1 (Ἡ. Ἀλικαρνησέως ἰ. ἀπόδειξις ἦδε) 11 Xen. Cyrop. I 1, 1 (ἔννοια ποθ')
 16 Thuc. I 126, 3 18 Herod. I 6, 1 19 Thuc. II 96—101 20 Herod. II; IV 1—144; 145—205

1 σύνταξις (ὥς)? περὶ κοινοῦ Sard.Wc παρὰ καιροῦ Sard.Vw
 3 ὥσπερ τὸ Sard. ὅτι om. Sard. 4 ἀφελοῦς V Sard.Wc ἀσφαλοῦς Sard.Vw 5 ἡ Sard. 7—13 ὅπερ—ὕπερβολήν om. Sard.
 11 ἐπαιτεῖται V 14 τρόποι suprascripti τρόπος in V his capitibus sive in textu praepositum sive in margine ascriptum est praeter p. 4, 16 et 5, 21 τρόπος δὲ ἀνειμένος τὸ διηγ. Sard. ἀνειμένου? ὁ V Sard.Wc om. Sard. Vw
 18 ὁ ξενοφῶν Sard. καὶ τὰ ἀρκτικά om. Sard. καὶ τὰ ὅμοια exsp. Brinkmann 19—p. 3, 7 om. Sard. 19 ἐκφρατικῷ V; correxi

3. Φιλεῖ δὲ τὸ ἀστεῖον· ὁ μὲν οὖν Ξενοφῶν εἰς ὑπερβολὴν παίζει, ἔνθα ὁ Κύρος καὶ ὁ Σάκας, καὶ ὁ κένταυρος, καὶ ὁ τῶν Ἀναβάσεων ψευδόμενος νεκρός· ὁ δὲ Ἡρόδοτος μύθοις ὑποκλέπτων αἰετὴν τὴν ἀλήθειαν ἀπιστεῖται καὶ τέρπει· ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ Πλάτων αὐτὸς ὃ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἀπεικάζει 5 Τηρέα Τήρη, ὃ δὲ παρὰ τὴν φιλοσοφίαν μύθῳ διαλέγεται, ὡς ἀπαιτούσης τῆς τοῦ ἀνειμένου φύσεως.

4. Ἔχει δὲ χάριν σπανίως λεγόμενον τὸ ὁμοιοκατάληκτον, οἷον ὁ Θουκυδίδης «φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλα βεβαίως οἰκουμένη», καὶ πάλιν «ἐθαύμαζε τὸ πλήθος· 10 οὐ γὰρ ἦδει τὸ πάθος», καὶ Πλάτων «ὦ λῶστε Πῶλε, ἵνα προσείπω σε κατὰ σέ». φευκτέον δὲ τὸ προσκορές· οὐδὲ γὰρ ἐν συντόνῳ εὐδοκίμει Γοργίειον καὶ Ἰσοκράτειον.

5. Ἐφέλκεται δὲ καὶ αὐτονομίαν ποιητικὴν, ὡς καὶ θεοὺς ἐξ οὐρανοῦ καταφέρειν καὶ ἀνιέναι καὶ διαλέγεσθαι· ὅθεν καὶ 15 θεοὶ παρ' Ἡροδότῳ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου πεποίηνται· ὀνειρούς δὲ πλάττεται καὶ χρησμούς.

6. Πολιτεύεται δὲ ἐν δύο τῆς ῥητορικῆς εἴδεσιν ἔξεστι γὰρ f. 152^r καὶ συμβουλεύειν καὶ πανηγυρίζειν ἀνειμένως — ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν ταῖς Παιδείαις ἐκέρασεν ἀμφοτέρεα πολιτεῖαν εἰσάγων, 20 ὡς ὁ Πλάτων, καὶ τὸν Κύρον θαυμάζων, ὡς Ἰσοκράτης τὸν Εὐαγόραν —, δικάζεσθαι <δὲ> οὐδὲ ὅλως. αἰσθάνεσθαι δὲ δεῖ τοῦ καιροῦ· κἂν μὲν σύντομος ἢ διάλεξις ἦ, ἀδιαιρέτως προσφερέσθω καὶ ἀπεριέργως, εἰ δὲ μακρά, εἰ μὲν συμβουλευτικῶς, ὑποφαίνειν δεῖ σπερματικῶς οὐκ ἀκριβῶς τὴν τῆς πραγματι- 25

2 Xen. Cyrop. I 3, 8sq. IV 3, 17sq.; Anab. V 8, 6—11

5 Thuc. II 29, 2—3 6 Plat. Conv. 203 A 9 Thuc. I 2, 1

10 Thuc. III 113, 2 11 Plat. Gorg. 467 B 16 Herod. II 144

2 σάκας V 6 τῇ ξέα τῇ ξῇ V 8 τὸ λεγόμενον τὸ Sard.Vw
10 οἰκούμενον Sard. 11 καὶ πλάτων V Sard.Wc om. Sard.Vw
11. 12 εἶπω (ἴπω Vw) Sard. οὐδὲ—13 Ἰσοκράτειον om. Sard.
13 γοργεῖον V 15 fort. διαλέγεσθαι <ποιῆσαι>, cf. Isocr. 9, 9
17 δὲ V τὲ Sard.Wc om. Sard.Vw 18 τῆς scripsi τοῖς V
20 ταῖς ex τ vel π] V 23. 24 ἀδιαιρέτως προσφερέσθω καὶ
ἀπερίεργος V 24 ἄν δὲ H. Schöne 25 ὑποφαίνει V

κῆς ἀγράφου φύσιν ἐν ἔθει καὶ δυνατῷ καὶ ἐνδόξῳ καὶ συμ-
 φέροντι· εἰ δὲ πανηγυρικῶς, ἐχέτω διαίρεσιν μιμουμένην τὸ
 σύντονον ἔν τε ἐγκωμίῳ καὶ ἐπιθαλαμίῳ καὶ ἐπιταφίῳ — πλὴν
 μονοδίας· ὅλη γὰρ θρηῆνος καὶ οὐ κατὰ μίμησιν συντόνου περι-
 5 φέρεται, ἀλλὰ τραγωδεῖ, διαιρείσθω δὲ μόνῳ ἀφυλάκτῳ θρη-
 νητικῷ, ὥς παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ Κορινθίων πρεσβεία μόνῳ
 δικαίῳ — καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιδεικτικοῖς, ὅπως γνήσιόν τι
 κτῆμα τῆς ῥητορικῆς εἶη ὁ ἀνεμμένος.

7. Τὸ δὲ ἱστορικὸν γένος ἐν αὐτῷ διαιρεῖται εἰς τε συγ-
 10 γραφικὸν — μήτε πρὸς χάριν μήτε ἀπεχθῶς, περὶ νεωτέρων
 πραγμάτων — καὶ ἱστορικὸν ὁμώνυμον, ἐν ᾧ τοῦ μύθου δεῖ,
 περὶ παλαιότερων· ὅθεν ὁ Θουκυδίδης τὸ μὲν κτῆμα, τὸ δὲ
 ἀγώνισμα προσαγορεύει. ὦν τὸ μὲν συντόνους δημηγορίας
 στασιαζομένας, τὸ δὲ ὁμοφώνους ἐπιδέχεται ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
 15 πλαγίους.

8. Εὐδοκιμεῖ δὲ ἐν αὐτῷ τό τε παράδειγμα, παραπλήσιον
 ὄν, ὥς παρ' Ἡροδότῳ χώρα χώραν· ἐξεικονίζει, καὶ ἡ οἰκεία
 παραβολή, ὥς παρὰ Ξενοφῶντι «ὥσπερ κύων ἀτάκτως φέρεται,
 οὕτω καὶ Κύρος».

20 9. Καὶ ἡθὺς μάλιστα καὶ ἡ γνώμη ἑνθυμίζει, οἷον ὁ Πλά-
 των «εὐ λέγεις, ὦ Σώκρατες· πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πά-
 θος· οὐ πάνν σοι πείθομαι». ἡ δὲ γνώμη, παρ' Ἡροδότῳ
 «αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι παρὰ θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται».

10. Ἔχει δὲ τι σοφὸν καὶ τὸ αἶνιγμα, κρύπτει τὴν πικρίαν
 25 ἀνεμμένη φωνῇ, ὥς ὁ Πλάτων ἐν τῷ Γοργίᾳ κρύπτει τὸν νοῦν
 πόρρωθεν ὠδίνων κατὰ τῆς ῥητορικῆς, ὥς φησιν Ἀριστείδης.

6 Thuc. I 37—43

12 Thuc. I 22, 4

18 Xen. Cyrop. I

4, 21 (ὥσπερ δὲ κύων γενναῖος ἄπειρος ἀπρονοήτως φέρεται πρὸς
 κάπρον, οὕτω καὶ ὁ Κύρος ἐφέρετο)

21 Plat. Gorg. 513 C

(δοκεῖς εὐ λέγειν)

23 Herod. IV 205 (πρὸς θεῶν)

26 Ari-

stid. II 158 Dind.

2 πανηγυρικ[ῶς, ex ὅς?] V τὸν? 4 προφέρεται? 9 γένος
 Brinkmann; γενικὸν V 11 τῷ μύθῳ V 13 δημηγορίας V
 17 ἐξεικο[λ]ν ex κ|ίζει V 21 ἐβλόγεις V 22 πείσομαι V
 <ὥς> παρ'?

11. Ἐπαινείται δὲ καὶ ἡ μεταφορικὴ λέξις ἐν αὐτῷ, οἷον «μετέωρος ἡ Ἑλλάς», «κίνησις γὰρ δὴ», «ἐπὶ τῶν θείων γάρ», «ἐπιπρεμασθέντος κινδύνου» καὶ τὰ τοιαῦτα.

12. Στοχάζεσθαι δὲ δεῖ Ὀμηρικῷ λόγῳ καὶ φυσικῷ νόμῳ τῆς τῶν προσώπων ποιότητος αἰ μὲν — ὄθεν Εὐριπίδῃ μέμ-
φονται φιλόσοφον Ἐκάβην καὶ μέθυσον | Ἡρακλέα πλατο- f. 162⁷
μένῳ —, πλεον δὲ ἐν ἀνειμένῳ διὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν χάριν
τοῦ ἥθους. νέον γὰρ καὶ πρεσβύτην καὶ Σκύθην καὶ Πέρσην
εὐστόχως ὑποκρίνεσθαι δεῖ, τὸν μὲν ὀξύ, ὡς τὸν Ἀλκιβιάδην,
τὸν δὲ τεταγμένον, ὡς τὸν Ἀρχίδαμον, τὸν δὲ ἀκτῆμονα, ὡς 10
ἄπολιν, τὸν δὲ μεγαλορρήμονα, ὡς τὸν Ξέρξην· ἐν γὰρ τῇ
ὑποκρίσει φησὶ τὴν ἀρετὴν.

13. Λέξεσι δὲ δεῖ χρῆσθαι οὐ πάσαις· ἔχει γὰρ Πλάτων
ιδιὰς, οἷον ἐπηλυγάζεσθαι ἀντὶ τοῦ σκέπτεσθαι, καὶ Θουκυ-
δίδης κωλύμῃ ἀντὶ τοῦ κώλυμα, καὶ Ξενοφῶν Περσικάς, οἷον 15
σάγαριν ἀντὶ τοῦ πέλεκυν· οὐδὲ πάσαις ταῖς ποιητικαῖς, ὡς
πλανῶνται τινες διὰ τὸ γενναίειν καὶ ἐρύκειν καὶ ἀλύειν καὶ
τὰ τοιαῦτα· οὐδὲ γὰρ οὐλομένην οὐδὲ χόλον οὐδὲ τὰ παρα-
πλήσια λεκτέον οὐδὲ τὰς Ἡροδότου, ἰωνίζει γὰρ, ἀλλὰ τὰς κα-
θαράς καὶ ἀφελεῖς διωκτέον. 20

14. Πιθανῶς δὲ φασιν, ὡς δεῖ τὸν ἀριθμὸν φυλάττειν, ἐκ-
θειάζοντας τὰ τμήματα, καὶ τὸν μὲν ἕνατον, ὡς Ἡρόδοτος, εἰς
τὰς ἐννέα Μούσας ἀνάγειν, τὸν δὲ ὄγδοον, ὡς ὁ Θουκυδίδης,
εἰς τοὺς ὀκτὼ πάλαι θεοὺς, τὸν δὲ ἑβδομον, ὡς ἐν ταῖς Ἀνα-
βάσεσι Ξενοφῶν, εἰς τὴν ἐπτάχορδον ἀρχαίαν λύραν, τῇ μι- 25

2 Thuc. II 8, 1 (ἢ τε ἄλλῃ Ἑλλάς πᾶσα μετέωρος ἦν) Thuc. I
1, 2 (κίνησις γὰρ αὕτη μέγιστη δὴ κτλ.) cf. Thuc. I 126, 11: ἐπὶ
τῶν σεμνῶν θεῶν 3 Thuc. I 18, 2 (καὶ μέγαν κινδύνον ἐπ.)

6 Eur. Hec. 603 7 Eur. Sylei fr. 907 9 Thuc. VI 16—18
10 Thuc. I 80—85 10 Herod IV 127 11 Herod. VII 8 (coll. VII
10 ε) 14 Plat. Lys. 207 B Thuc. I 92, 1; IV 27, 3; 63, 1 15 Xen. Anab.
IV 4, 16; V 4, 13; Cyrop. I 2, 9 17 cf. Hom. ξ 437; 441; Xen. Cyrop.
VIII 1, 39 cf. Hom. χ 138 cet.; Herod. IV 125; V 15 cf. Hom.
σ 333 cet. 18 οὐλομένην: Hom. A 2 cet. χόλον: Hom. A 81 cet.

2 θεῶν? cf. Thuc.

14 σκέπτεσθαι V; cr. Brinkmann

μήσει τῶν ἐπὶ πλανήτων, τὸν δὲ τέταρτον, ὡς νεώτεροί τινες, εἰς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τῆς φύσεως.

15. Ἔστω δὲ τὸ μέλος τῶν μὲν πολεμικῶν ἔντονον καὶ ἀμειδές, τῶν δὲ ἱστορικῶν ὑφειμένον καὶ χαλαρόν, τῶν δὲ ἔρω-
 5 τικῶν γλυκὺ καὶ ἑλεεινόν· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν εὐφριῶς τῇ τῶν πραγμάτων φύσει συμμεταβάλλεσθαι δεῖ τὰ μέλη· τοῦτο γὰρ ποιοῦσα τὸ παλαιὸν ἢ μουσικὴ νεκροὺς ἐγείρειν καὶ θηρία πείθειν καὶ ἀναισθήτοις ὁμιλεῖν ἴσχυσε δι' Ὀρφέως.

IV. Σχήματα.

10 Σχηματίζεται δὲ οὕτως· «αἱ Ἀττικαὶ νῆες οὐκ ἤρχον μάχης δεδιότες οἱ στρατηγοί· «τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης οὐδὲ γῆν φυτεύοντες»· «ἐκ τοῦ ἐπὶ πλειῶστον ἀστασίαστον οὐσαν». 'τὸ πλῆθος βοῶσιν'· «ἀνεχώρησαν ἐπ' οἶκον»· «οἱ πολλοὶ οὐ μὲν ἀπέθανον, οἱ δὲ ἐξωγρήθησαν»· «οὔτοι ἐπέιτε τὴν Ἰστυαίου
 15 αἰρέοντο γνώμην, ἔδοξέ σφι πρὸς ταύτην»· «προσσχόντι δέ, εἴτε δ<ή> οἱ ἡ χώρα ἤρρεσεν εἴτε καὶ ἄλλως ἡθέλησε ποιῆσαι», καὶ τὰ ὅμοια.

V. Ἐπιχειρήματα.

Ἐπιχειρητέον δὲ οὕτως· 'ἀκούω δὲ τὸν Μαρσύαν'· 'ἀλλὰ
 20 καὶ ναυτίλος'· 'ἀλλ' ἐπειδὴ γεωργῶν ἐμνήσθην'· 'ἐπεὶ καὶ στρα-
 τιώτης'· | 'ἄρα καὶ ἡμεῖς'· 'τῶν τις Λυδῶν'· 'καὶ ἦν γὰρ αἰνὸς

10 Thuc. I 49, 4 (αἱ Ἀττικαὶ νῆες παραγινόμεναι τοῖς Κερκυραίοις... φόβον μὲν παρῆχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δὲ οὐκ ἤρχον δεδιότες οἱ στρατηγοί κτλ.) 11 Thuc. I 2, 2 (τ. γ. ἐμπ. οὐκ οὔσης οὐδ' ἐπιμιγνόντες ἀδεῶς ἀλλήλοις οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες οὐδὲ γ. φυτ.) 12 Thuc. I 2, 5

13 cf. Thuc. I 20, 2 (τὸ πλῆθος οἶονται); 125, 1; V 59, 4 ἀνεχώρησαν ἐπ' οἶκον; cf. Thuc. IV 6; V 60 cet. cf. Thuc. VII 24, 2: ἀνδρωποι δ' ἐν τῶν τειχῶν τῇ ἀλώσει ἀπέθανον καὶ ἐξωγρήθησαν πολλοί 14 Herod. IV 139, 1 (οὔτοι ὦν) 15 Herod. IV 147, 4

19 cf. Xen. Anab. I 2, 8

21 cf. Herod. I 84: τῶν τινα Λυδῶν

4 ὑφειμέν[ον, ex ω?] V 13 ἐποίκ[ου ex ους] V 14 ἐπί
 τε V 15 προσσχόντι V 16 δοιη V 19 μαρσύαν V
 20 ναυτίλος V 21 ἄρα V τις scripsi τῆς V αἰνῶς V

πείθειν· «ὦν ἡμεῖς ἴσμεν»· «ὃ δέ, κρίνουσι γὰρ οὐ ψήφῳ ἀλλὰ βοῇ, ἔφη οὐ γινώσκειν»· «ἐπάνειμι δὲ ὅθεν ἐξέβην»· «φέρε· δὴ καὶ ἡμεῖς»· ἴτε δὴ, ὦ φιλότης· «ἄγε δὴ, ὦ γεννάδα»· ἔγὼ μὲν λέγω, ὃ δὲ θέλων πειθέσθω· «οὔτε πείθωμαι οὔτε ἀπιστῶ»· «εἰ δὲ δαίμων Σκύθαις, χαιρέτω»· ἐπιστάμενος οὐ λέγω τοῦνομα· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα τερπνὰ φαίνεται.

VI. Ἀνειμένον(δὲ)καὶ ἱαμβοὶ καὶ στίχοι.

VII. Ἡ μὲν μέθοδος αὕτη· τὸ δὲ κατορθοῦν ἀνειμένον φύσεως ἐπιτηδεύας καὶ σπουδῆς ἐπαγρύπνου καὶ ἄνωθεν δω- 10
ρεᾶς. οὔτε γὰρ ἡ φύσις ἰσχυρόν, μὴ τῶν Δημοσθένους ὄξους αἰσθημάτων, οὔτε σπουδὴ τὸ ὅλον, οὐ γὰρ ποιήσει τοὺς νωθροὺς λόγων εὐρετάς, φησὶν Ἰσοκράτης, οὔτε δι' ἀμφοῖν ἡ χάρις, εἰ μὴ τις εἴποι καθ' Ὅμηρον «σὺν γὰρ θεῷ εἰληλού-
ταμεν».

15

1 ὦν ἡμεῖς ἴσμεν: similia Thuc. I 4, 1; 13, 4; 18, 1 cet. Thuc. I 87, 2 (ὃ δέ, κρίνουσι γὰρ βοῇ καὶ οὐ ψήφῳ, οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν) 2 cf. Xen. Hell. VII 4, 1: ἐγὼ δὲ ἐνθεν εἰς ταῦτα ἐξέβην ἐπάνειμι 3 Plat. Phaedr. 228 D: δειξας γε πρῶτον, ὦ φιλότης, τί ἄρα. . . ἔχεις. . . ἀλλ' ἴθι, δείκνυε 3. 4. Plat. Charmid. 155 D: τότε δὴ, ὦ γεννάδα, εἶδον 4 cf. Herod. II 123: τοῖσι μὲν νῦν ὑπ' Αἰγυπτίων λεγομένοισι χράσθω, ὅτε αὐτὰ τοιαῦτα πιθανὰ ἐστί· ἐμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν λόγον ὑπόκειται, ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ' ἐκάστων ἀκοῇ γράφω; Herod. IV 96, 1: οὔτε ἀπιστέω οὔτε ὦν πιστεύω τι λίην 5 Herod. IV 96, 2: εἴτε δὲ ἐγένετό τις Σάλμοξις ἄνθρωπος, εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέττησι οὗτος ἐπιχώριος, χαιρέτω cf. Herod. IV 43, 7: τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὐνομα ἐκὼν ἐπιλήθομαι; I 51, 4: τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὐνομα οὐκ ἐπιμνήσομαι; cf. I 193, 4; II 123, 3 18 cf. Isocr. 13, 15; 15, 185 14 Hom. I 49

1 ὦν Thuc. ὦ V ὃ Thuc. οἱ V 2 ἔφ' ἡ V

Appendix.

- I Romanus dicit 1, 10 κανόνα se τῷ ἀνειμένῳ daturum esse: μὴ βάσιμος ἔστω πᾶσι πλανωμένοις. Cum his cf. Vit. Plat. 2, Westermann Biogr. p. 389: ταὐτὸν γὰρ ἑκάτερος, Ὅμηρός τε καὶ Πλάτων, πεπόνθασι, διὰ τὸ ἐναρμόνιον αὐτῶν τῆς φράσεως ἑκάστω βάσιμοι γίνονται, ὅπερ ἂν βούληται ἐπιχειρεῖν τις; Marcell. Vit. Thuc. 35: ἵνα μὴ πᾶσιν εἰς βατὸς μὴδ' εὐτελεῖς φαίνεται παντὶ τῷ βουλομένῳ νοούμενος εὐτελεῶς. — Ne quis offendat 1, 12 in voce μετριώτερον pro μετριώτατα; illis temporibus comparativus saepe pro superlativo positus est: cf. p. 2, 12 θερμότερα; 5, 7 πλέον (pro μάλιστα). Optime autem cum Romani loco conferri possunt verba Clementin. p. 9, 4 Lagarde: πικνότερον... ὡς δύνασθε, et Pselli (cf. Sathas, Μεσαιων. Βιβλ. IV 423) χαλεπὸν μὲν, πειράσσομαι δ' οὖν ὡς μετριώτερον τοῦτο ποιεῖν. — Verba 1, 13 πάντα γὰρ ἀρχὴ γίνεται et 1, 14 τὰ γὰρ πᾶσι παρειμένα πᾶσι καὶ πεπλήρωται non satis intellego; aliunde sumpta esse videntur, quod vocabulo φησί ultro probatur.
- II 1, 18 ἀφελὲς scripsi pro ἀσφαλὲς coll. p. 2, 4. Hoc altero loco ἀφελούς recte se habet, cum legatur in iis verbis, quibus ἀφελὲς explicatur 2, 8: καὶ τὸ μέσον τοῦ κεκηνότος καὶ ἀσφαλούς; hic autem ἀσφαλούς recte stare ex iis apparet, quae sequuntur: τὸ δὲ (sc. ἀσφαλὲς) ἐσκεμμένον, ὅθεν οὐδὲ ἐν συντόνῳ παρ' Ἰσοκράτει¹⁾ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν συνδέσμων ἐπαινεῖται τὸ ἀσφαλὲς; cf. Dem. De eloc. 193: γραφικὴ δὲ λέξις ἡ ἐδανάγνωστος· αὕτη δ' ἔστιν ἡ συνηρημένη καὶ οἷον ἡσφαλισμένη τοῖς συνδέσμοις. Saepe in codicibus ἀσφαλὲς et ἀφελὲς confunduntur; cf. 2, 4; Menander 36, 27 et 84, 32 Bursian; Aristides II 518, 6 et 538, 26 Sp.; cf. Walz IX 141 ann. 2. Etiam W VI 458, 17 ἀφελὲς scribendum est. — Iam perlustremus, quae Romanus in hoc capite ἀνειμένον quasi fundamenta ponit. Quid τραχύ, quod vitandum esse dicit 1, 18, intellegi velit, perspicitur verbis 1, 19: ἔστι δὲ τοῦ μὲν τραχέος ὃ τε συγχρονισμὸς καὶ ἡ ἐναγώνιος σύνταξις καὶ τὸ λαμβόκροτον. Omnibus his σύνθεσιν eamque solam significari luce clarius est. Apparet ex verbis Πέλοψ σκηπτρον κρούει, στρατὸς ἔξερξον κρατεῖ καὶ τὰ

1) Sheehan, De fide artis rhetoricae Isocrati tributae; diss. Bonn. 1901 p. 8.

τοιαῦτα πολυσύμφωνα significare συγκρουσὸν consonarum asperarum concurrendum. Hoc esse τραχύτης atque ad sonum spectare alii quoque rhetores docent, velut Dion. Hal. De c. v. 22 p. 102, 19; 109, 3; 110, 20 Us.-R.; Demosth. 43 p. 225 γ; Cic. De or. III 43, 171; 172; Quint. Inst. or. IX 4, 37; XII 10, 27; Iul. Vict. 433, 2; Isid. 516, 23. H; Dem. De eloc. 49; 176; Hermog. II. id. 258, 14; 229, 9 R. Dion. Hal. De c. v. 9 p. 33, 20 Us.-R. τραχὺν opponit ἡδεῖ; cf. W VII 891, 14: τινὲς δὲ καὶ τὴν συγκρουσὸν συμφώνων ἔχουσιν ἄλλοτερον γλυκύτητος ὡς ἀπὸ κροτον εἶναι φασιν. Sic. VI 130, 9 W. exempla affert σκήπτρον, Πέλοψ; cf. 102, 24; 374, 23; Dox. II 524, 22 W.: ἀνεμμένον λέγει <sc. Ἀφθόνιος> χαρακτηῖρα τὸν μὴ ἔχοντα πολυσυμφωνίαν μηδὲ συγκρουσὸν συμφώνων ἐπιτηδεύοντα, ὡς ἔχει τὸ Ἄτρεὺς σκήπτρον κρούει; 217, 30; scholia P VII 1055 ann. 16 W. Exempla non ex scriptoribus illustribus deprompta, sed facta sunt. — Alterum, quo τραχύτης efficiatur, Romanus affert τὴν ἐναγώνιον σύνταξιν 2, 1: ἡ δὲ ἐναγώνιος σύνταξις «εἰ μὲν περὶ καινοῦ τι-νος» καὶ τὰ διλήμματα καὶ τὰ πάνν ποικίλα, τὰ πρόποντα συντόνῳ. Inde apparet his verbis περίοδον arte structam spectari; exemplum enim, quod affert Romanus, Demosthenicum haud parva auctoritate apud rhetores usum est, cf. Ps.-Hermog. 171, 3 R.: ὅσα μὲν γὰρ τῶν ἐπιχειρημάτων ἢ τῶν ἐργασιῶν πολιτικά ἐστὶ τῷ νῷ καὶ ἀποδεικτικά, προσήκει τὰῦτα στοργγύως καὶ κατὰ ἀντίθετα καὶ κατὰ περιόδους ἐκφέρεσθαι; 175, 2 R.: κοσμεῖ δὲ καὶ προοίμιον πολλάκις, εἴ τις τοῦτῳ τῷ σχήματι (sc. ἀντιθέτῳ) τὸ προοίμιον ἐξενέγκοι, ὡς ὁ Δημοσθένης «εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματα προὔτιθετο, ὧ Ἀθηναῖοι, λέγειν». Idem est περιβολῆς exemplum II. id. 284, 9; 292, 7 R.; et conferuntur inter se Isocratis Archidami et Demosthenis illa verba 398, 5 R., ubi Isocrati 397, 23 τὸ ὑπτιόν τε καὶ ἀναβεβλημένον tribuitur. Alienae autem sunt περίοδοι ab ἡδονῇ καὶ χάρισι; cf. Phot. Bibl. cod. 138; cum περίοδοις vero διλήμματα coniunguntur etiam in scholiis P II 647, 3 W.: ἀπόλυτος χαρακτηῖρ . . . καὶ περίοδων καὶ διλημάτων καὶ κύκλων καὶ τῶν τοιούτων ἀπηλλαγμένους. Toti autem hi fines circumscribuntur quodammodo ab Anon. Seg. § 242: τῶν δὲ πίστεων ἐναγώνιος τε καὶ πικρὰ καὶ περίοδοις καὶ κώλοις ἀννομένη¹⁾; Graeven p. LXVII Alexandri de argumentationis elocatione et actione praeceptum ex duobus eius excerptis, quae exstant in illa Epitoma (196, 197; 242), hoc modo reficit, quod cum Romani loco optime potest conferri: τὴν δὲ τῶν πίστεων ἐρμηνείαν οὕτε ἀφελῇ εἶναι δεῖ καθάπερ ἐν τῇ

2) De Aristotele cf. Lehnert, De scholiis ad Homerum rhetoricis; diss. Lips. 1896 p. 86.

1) Dion. Hal. apud Anon. Seg. § 253 καθεστηκυῖα καὶ ἡθικῇ λέξει opponit quodammodo στοργγύην καὶ πικρήν.

διηγῆσαι οὔτε ἀνηπλωμένην, ἀλλὰ καὶ συνεστραμμένην καὶ οἷον εἰπεῖν κωνοειδῆ καὶ τὸ σύνολον ἀγωνιστικὴν καὶ ἐναγώνιον τε καὶ πικράν· γίνεται δὲ τοιαύτη, ὅταν ἀνὴρ τις αὐτὴν περιόδοις καὶ κόλοις. Opposita autem est λέξις περιοδικῇ τῇ εἰρομένη; in tenui et suavi genere dicendi Cicero eam locum habere non vult: Or. 77 sqq., Partit. or. 6, 21. — Tertio loco Romanus τὸ λαμβόκροτον collocat 2, 2: τὸ δὲ λαμβόκροτον, ὥσπερ «δῆλον γὰρ ἐστὶ τοῖς Ὀλυμπίοις ὅτι», τὰ τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐν συντόνῳ φενικτέον. Syrianus I 67, 4 R. ad Hermogenis verba «διόπερ δὴ μάλιστα καλὸν ὅτε ποιούμεν λόγον μέτρον πλησίον εἶναι τὸν ἑνθμόν» dicit: ὥστε λαμβόκροτά τε πολλὰ εἶναι καὶ ἐφθιμιμερῇ καὶ ἐπῶν ἀκροτελεύτια, ἅπερ παρὰ τῷ Δημοσθένει καὶ Ἰσοκράτει φαίνεται πάμπολλα τοῖς ἀκριβῶς ἐπισκοποῦμένοις; cf. etiam Athanasius Rheinisches Museum 64, 550 l. 19; Sic. VI 102, 27 sq.; 164, 1 W.; scholia P II 647, 4 W.; Cic. De or. III 44, 175; Or. 189. Eadem Demosthenis verba ad ἐναγμόνιον eius συνθήκην illustrandam afferuntur a Syriano I 29, 10 sq. R.

In altera huius capitis parte τῷ τραχεῖ, quod explicatur vocibus συγκρουσμός, ἐναγώνιος σύνταξις, λαμβόκροτον, opponit Romanus 2, 4 τὸ ἀφελές. Qua in re congruit cum Menandro, qui in capite περὶ λαλιᾶς, cui convenienter γλυκέα διηγήματα, dicit III 389, 28 Sp.: ἡδονὴ παντοδαπῶς παραγίνεται τῷ λόγῳ οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ξένης τῶν διηγημάτων ἀκοῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ποιᾶς συνθέσεως, ὅταν μὴ τραχεῖα χρώμεθα τῇ ἐξαγγελίᾳ μηδὲ περιόδοις ἐχούσῃ καὶ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ὅταν ἀπλουστέρα τυγχάνῃ καὶ ἀφελεστέρα, οἷα ἡ Ξενοφάντος καὶ Νικοστράτου καὶ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Φιλοστράτου τοῦ τῶν Ἡρωϊκῶν τὴν ἐξήγησιν καὶ τὰς Εἰκόνας γραφάντος ἐρριμμένη (sic Paris. 1874; εἰρημένη Paris 1741; εἰρομένη Bursian) καὶ ἀκατάσκευος. Hoc quoque loco τὸ τραχύ opponitur τῷ ἀφελεί neque differt a Romani verbis (ἐστὶ δὲ τοῦ μὲν τραχέος ... καὶ ἡ ἐναγώνιος σύνταξις), quod Menander 389, 31 περιόδοις locum dat nullum. Qui eadem fere docet 411, 21 sq.; cf. Dion. Hal. Lys. 8 p. 15, 21 Us.-R. (de ἡθοποιᾷ): καὶ συντίθησί γε αὐτὴν ἀφελῶς πάνν καὶ ἀπλῶς, ὁρῶν ὅτι οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ἑνθυμοῖς, ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίνεται τὸ ἡθος; Menand. 393, 21 Sp.; Ps.-Aristid. II 541, 3 et 545, 10 Sp.; Dem. De eloc. 229 (de epistola). Apparet igitur Romanum in hac opusculi parte σύνθεσιν solam spectare. — Ad 2, 5 κεκρηνός explicandum maxime valere videtur Hermog. 319, 16 R.: συνθήκη δὲ γοργότητος ἡ ὀλιγάκις ἢ μηδ' ὅλως ἔχουσα σύγκρουσιν φωνηέντων· οὐ γὰρ δὴ κεκρηνέναι δεῖ τὸν γε ὡς ἀληθῶς γοργὸν λόγον, πλὴν εἰ τραχύνεσθαι δεῖ; Ioannes Sic. VI 126, 16 W.: κατ' ἐμὲ διηρημένην λέγει τὴν κεκρηνύαν καὶ συγκρούουσιν τὰ φωνήεντα, ὥσπερ τὸ Ἰόλαος καὶ Ἰοκάστη καὶ ἡεροιδέα, καὶ ἔτι τὰς ἀναπεπτασμένας κατὰ τὴν σύνθεσιν καὶ χασμάδουσας, οἷον· ἔγῳ ἔπαθον τοῦτο, ὦ ἄνδρες?

καὶ ἥκουσα ὃ ἐβουλόμην; cf. scholia P VII 891, 14 W.: διεστη-
κυῖα ἐστὶν ἡ λεγυμένη καὶ κεχηρνυῖα· κεχηρνυῖα δὲ φαμεν λέξιν,
ὅταν μὴ συμφώνοις συμπλέκηται τὰ φωνήεντα· οὐ τοσοῦτον οὖν
αὕτη θέλει, ὥς ἡ κεκραμένη φωνήεσι τε καὶ συμφώνοις. Hiatus
igitur, quod ultro ex ipsis exemplis, quae Romanus affert, ap-
paret, spectatur. Ita et σύνθεσιν tractari perspicitur et con-
venit Romano cum Hermogene 232, 8 R.: συνθήκη δὲ καθαρὰ
πρῶτον μὲν ἡ ἀπλή καὶ μηδὲν περὶ συγκρούσεως τῶν φωνήεν-
των μικρολογουμένη· ἐπιμελὲς γὰρ ἤδη τοῦτό γε καὶ λόγον κι-
καλλωπισμένον μᾶλλον ἡ ἀπλοῦ τε καὶ καθαρῶ; cf. scholia P
VII 890 ann. 59 W.: «ἡ ἀνειμένη»· ἡ ἔχουσα χασμωδίας ὀλίγας;
Dox. II 524, 22 sq.; Quint. IX 4, 37; Syrian. I 18, 1 R.; opposita
sunt quodammodo Ios. Rhac. praecepta III 501, 18 W., qui con-
cursum vocalium omnem removeri vult a γλυκότητι.

Opponitur 2, 7 τὸ σαφές· ἀλλὰ τὸ σαφές, ὅπερ ἐστὶ μία τῶν
ἀρετῶν, οἷον «Ἡροδότου Ἀλικαρνασέως ἱστορίης ἀπόδειξις ἦδε»,
καὶ τὸ μέσον τοῦ κεχηρνότος καὶ ἀσφαλοῦς. Ex ipsa collocatione
verborum ἀλλὰ τὸ σαφές apparet a συνθέσει haec quoque pro-
ficisci. Nimis enim apertum λόγον, quippe qui sit καταγέλα-
στος, Romanus cum ἀνειμένου non esse velit, τὸ σαφές com-
mendat.

Verba 2, 8 τὸ μέσον τοῦ κεχηρνότος καὶ ἀσφαλοῦς, quae ad
σύνθεσιν pertinere vidimus, explicantur et exemplo allato (οἷον
«ἐννοία ἡμῖν ἐγένετο») et verbis 2, 12 καὶ ὅσα μῆτε ἄγαν ὑπὲρ
μῆτε θερμοτέρα πρὸς ὑπερβολήν. In parenthesi exstant verba
τὸ μὲν γὰρ (sc. κεχηρνός) καταγέλαστον, τὸ δὲ (sc. ἀσφαλές) ἐκαί-
μενον, ὅθεν οὐδὲ ἐν συντόνῳ παρ' Ἰσοκράτει διὰ τὴν ἀκριβείαν
τῶν συνδέσμων ἐπαινεῖται τὸ ἀσφαλές. Scripsi ἐπαινεῖται pro
ἐπαιτεῖται; nam ἐπαιτεῖσθαι cum poetarum imprimis vocabu-
lum est tum in hunc locum non quadrat; contra ἐπαινεῖται
et Romanus ipse simili habet loco 5, 1 et ex enuntiato huic
simillimo 3, 13, οὐδὲ γὰρ ἐν συντόνῳ εὐδοκιμεῖ Γοργίου καὶ
Ἰσοκράτειον tale verbum expectari apparet. — Exemplum ἐν-
νοία ἡμῖν ἐγένετο ipsum quoque apud rhetores magna uteba-
tur auctoritate; cf. Ps.-Aristid. II 541, 3 Sp.: ὁ δὲ λόγος ἔστω
ἀφελής, ὥς κατὰ κῶλα μὲν ἀπαρτιζόμενος, κατὰ δὲ λόγον
ιδεάν ἢ ποιότητα πυκνότητά τινα καὶ συμπλοκὴν καινοπρεπὴ
καὶ ἀφελῆ ἐμφαίνων· ταῦτα δ' ἐξ ἐνὸς ὀνόματος πιπλοῖται, οἷον
«ἐννοία ποθ' ἡμῖν ἐγένετο» ἀντὶ τοῦ ἐνεθνημήθημεν ποτε. ἀφελ-
είαν γὰρ ἡ ὀξεῖα βραχύτης ποιεῖ, ὥστε τοῦ θεωρήματος ἀλλα-
γέντος ἐξ ἀφελείας γινέσθαι τραχύτητα συμβαίνει; 517, 11: κατὰ
μὲν οὖν τὴν ἀπαγγελίαν ἀμφοτέρω τὰ ἐννοήματα οὐκ ἔστι τρα-
χέως εἰρημένα, οὔτε τὸ «ἐννοία ποθ' ἡμῖν ἐγένετο» οὔτε κτλ.;
540, 30: καὶ τὸ μὴ ἀναβεβλημένη δέ, ἀλλὰ συνεστραμμένη τῇ
λέξει· χρῆσθαι «ἐννοία ποθ' ἡμῖν ἐγένετο» τῆς ἀφελείας;
μεταχειρίσιν autem τῶν νοημάτων in his verbis laudat Ps.-Aristid.

516, 17; 540, 2. — Verba 2, 12 μήτε ἄγαν ὕπνια μήτε θερμότερα πρὸς ὑπερβολήν accuratiore explicatione egent. His quoque μέσον aliquid exprimi perspicuum est; cf. Aristot. rhet. III 1404 b 1 ὥρισθω λέξεως ἀρετὴ σαφὴ εἶναι . . . καὶ μήτε ταπεινὴν μήτε ὑπὲρ τὸ ἀξίωμα; 1414 a 24 sqq. De vocabulo ὕπνιος (i. q. tardus) cf. Geigenmueller p. 96. Addo Ciceronis locos Or. 191: „contraque accidere in spondio et trochaeo: quod alter e longis constet, alter e brevibus, fieri alteram nimis incitatum alteram nimis tardam orationem“; cf. Or. 216; 212: „fuit omnino numerus a primo tum incitatus brevitate pedum tum proceritate tardius; cursum contentiones magis requirunt, expositiones rerum tarditatem.“ Quint. IX 4, 137: „sed sit (sc. compositio) necesse est tarda et supina“; cf. X 2, 17; IX 4, 83: „horum pedum nullus non in orationem venit, sed quo quique sunt temporibus pleniores longisque syllabis magis stabiles, hoc graviores faciunt orationem, breves celerem ac mobilem. utrumque locis utile: nam et illud, ubi opus est velocitate, tardum et segne, et hoc, ubi pondus exigitur, praeceps ac resultans merito damnetur“; Iul. Vict. 433, 19 sqq. Halm. Eodem modo apud Hermogenem ὕπνιος vocabulum ad σύνθεσιν pertinet 397, 22 R.: γοργότητος δὲ οὐδὲν ὅλως παρὰ τοῦτο (sc. ἴσχυράται). πλέον δέ, εἰ καὶ δυσχερὲς εἰπεῖν, τὸ ὕπτιόν τε καὶ ἀναβεβλημένον παρ’ αὐτῷ (v. s. p. 9). ὕπτιον cum ἀναβεβλημένῳ coniunctum cum legatur, iam apparet, quo tendat (cf. schol. Demosth. or. XVII init., p. 254, 13 Dind. = Ofenloch p. 124, 5). Cum, hoc autem loco optime convenit ille, quem p. XIV tractavi; 312, 7 R.: γοργότητι γὰρ ἐναντίον τὸ ἀναιμένον καὶ ὕπτιον; eodem spectat 294, 16 R.: εἰδέναι μέντοι χρή, ὅτι αὐταὶ α, ἐπεμβολαὶ καὶ ὑπτιότητα ἐξαίρουσιν τὴν ἐν ταῖς ἀφηγήσεσιν διακόπτουσαι τὸν λόγον καὶ ποιοῦσαι κατ’ αὐτὸ τὸ διακόψαι, γοργότερον; cf. 330, 12; Syrian. I 75, 23 R.; Ps.-Aristid. II 533 19 sqq. Multis rhetorum locis occurrit τὸ ὕπτιον ὀρθοῦσθαι διὰ γοργῶν σχημάτων velut Apsin. I 2 p. 250, 2 sqq.; 282, 6 sqq. Sp.-H.; Dox. II 239, 12 sqq. W. Synes. Dion. p. 39 P.: ὑπτιάζει καὶ ὠραῖζεται, quae explicantur paulo post verbis ἥμισυ ἂν ἐν αὐτοῖς ἰδοῖς χαθόν τι καὶ διαπεφορημένον; cf. Sic. VI 355, 13 sqq.; Sever. I 541, 3 W. συνθέσεως est, quod ὕπνιος cum ἐκλύειν coniungitur a Nicolao 52, 15 F., quod ab Ioanne Siculo VI 477, 12 διεσπασμένη ὑπτιότης vocatur, coniuncta cum ταπεινότητι, sicuti etiam 203, 8. Leguntur σχήματα ὑπτιασμοῦ W III 593, 1 sqq., 654, 23 sqq.; ὕπτια cum χασμωδιδῶδης coniungit Ios. Rhac. III 559, 16. συνεστραμμένῳ quodammodo opponitur ὑπτιότης a Syrian. I 55, 12 R.: διὰ τὸ πολὺ συνεστραμμένον καὶ πικρὸν ἐν ἅπασι τῆς ιδέας ταύτης καὶ διότι καὶ τὴν παρὰ τῶν ἄλλων ὑπτιότητα τῷ λόγῳ προσγινομένην ἐκθεραπεύειν ἱκανή (sc. ἢ περιβολή); cf. scholia P VII 1018, 11 sqq. W.; Phot. Bibl.

cod. 79: ἡ συνθήκη αὐτῷ εἰς τὸ τραχύτερον καὶ δόσηχον ἐκδι-
 θυραμβοῦται, ὥσπερ αὖ πάλιν εἰς τὸ ἐκλελυμένον τε καὶ ἐκμελὲς
 ὑπτιάζει. Translatione denique quadam facta ἐναγώνιος voca-
 bulum legitur ὑπτιότῃ oppositum, velut apud Nicolaum 52,
 18 F.: οὕτω γὰρ ἡ τε ὑπτιότης διαλύεται καὶ ἐναγώνιος ὁ λόγος
 κατασκευάζεται; cf. scholia P II 637, 14; Aphth. II 43, 1 Sp.
 θερμός autem et ὑπτιος, quae hoc Romani loco una leguntur,
 exstant apud Philostratum, qui vocem θερμός a rhetoribus
 raro usurpatam in deliciis videtur habuisse, Vit. soph. I 25
 p. 52, 23 K.: ἡ δὲ ἰδέα τῶν Πολέμωνος λόγων θερμὴ καὶ ἐναγώ-
 νιος καὶ τορὸν ἡχοῦσα, ὥσπερ ἡ Ὀλυμπιακὴ σάλπιγξ, ἐπιπρέπει
 δὲ αὐτῇ καὶ τὸ Δημοσθενικὸν τῆς γνώμης, καὶ ἡ σεμνολογία οὐχ
 ὑπτιὰ, λαμπρὰ δὲ καὶ ἔμπνοος ὥσπερ ἐκ τρίποδος. Sic. VI 139,
 5 agit de rhythmo: καὶ μὴν κὰν ταῖς παρατάξεσιν οἱ στρατιώ-
 ται τῷ ἀναβεβλημένῳ (cf. p. 9) καὶ συντόνῳ ἢ διεθερμαίνοντο ἢ
 ἀνέντο. Ps.-Herinog. II. εὐρ. 162, 19 sq. R. τῶν ἐπιχειρημάτων τοῖς
 ἀποδεικτικοῖς τὴν ἐν τῷ λέγειν θερμότητα, τοῖς πανηγυρικοῖς τὸ
 ἀκραιότερον fieri docet; cf. Nicolaus 52, 14 F.: εἰ καὶ ἀρμόζειν
 πῶς τοῖς πανηγυρικοῖς ἡ ὑπτιότης δοκεῖ. Eodem, quo Romani
 verba, tendunt quae Cicero Or. 191 dicit, cum „nimis incitata“
 verbis opponat „nimis tarda“ (Or. 212 „cursum — tarditatem“;
 Quint. IX 4, 83 „tardum et segne“ opp. „praeceps et resultans“);
 Anon. Seg. § 244: οὐ μὴν, φησὶν, ἐπειδὴ τὸ παρατιτραμμένον
 καὶ παράθερμον παραιτούμεθα, ἄτονον καὶ νωθὸν εἶναι διτ-
 τὸν λόγον; cf. Suid. s. v. Ἐφορος: τὴν δ' ἐρμηνείαν τῆς ἱστορίας
 ὑπτιος καὶ νωθοῦς καὶ μηδιμίαν ἔχων ἐπίτασιν. — Iam id pro-
 batur, quod p. VI sq. demonstrare conatus sum, cum, qua ra-
 tione vocabula σύντονος et ἀνειμένος per tempora adhiberentur,
 persequer: σύνθεσις ipsa imprimis in rhetorum scriptis spec-
 tatur; inde ad χαρακτηριστὰ significandum translata sunt.

Altera opusculi parte τρόπους ἀνειμένους enumerat scriptor; in III,
 his autem admodum varia tractat non certum ordinem secutus.
 Primum τρόπον affert Romanus 2, 15 τὸ διηγηματικόν; esse vero
 hoc σχῆμα λέξιως, quale Hermogenes intellegit, Hermogenes
 ipsius perspicitur verbis. Qui eadem fere exhibet quae Roma-
 nus, cum dicat in capite π. καθαρότητος 230, 4 R.: ἡ οὖν ὀρ-
 θότης τὸ σχῆμα, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, καθαρὸν, τεκμήριον δέ· εἰ γὰρ
 πλαγιάσαις, κὰν ἀφηγῇ, πάντως περιβαλεῖς· ἐννοίας γὰρ ἄλλας
 ἐφέλκονται οἱ πλαγιασμοί... ἐκείθεν δὲ ἴσται δῆλον, ὃ λέγω.
 τὸ γὰρ «ἦν Κανδαύλης» καὶ τὸ «Κροῖσος ἦν» καὶ τὰ τοιαῦτα
 οὕτω μὲν εἰσφερόμενα κατ' ὀρθότητα καὶ καθαρὸν ποιεῖ τὸν λό-
 γον καὶ σαφῇ, εἰ δὲ πλαγιάσαις, οὐ τοιαῦτα ἔσται. Atque ὀρ-
 θὸν σχῆμα in hoc capitulo Romanus quoque spectat. Hermo-
 genis autem verba meo iure ad γλυνκίτητα refero; cf. 339. 3 R.:
 σχήματα δὲ γλυνκίτητος, ἅπερ καὶ ἀφελείας ἐλέγομεν εἶναι καὶ
 εἰ καθαρότητος, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰ τοῦ ἀλλοῦ καὶ τοῦ

λόγον τοῦ κεκαλλωπισμένου. γλυκύτητι vero hoc tribuitur a Geometra quoque Dox. II 176, 22; cf. Ps.-Hermog. Prog. 4, 21 R.: σχήματα δὲ διηγημάτων ἐστὶν ἐ· ὁρθὸν ἀποφαντικόν... ὁρθὸν μὲν οὖν ἀποφαντικόν, ὅλον Μήδεια ἦν Αἰήτου θυγάτηρ... ὁρθὸν δὲ καλεῖται, διότι παρ' ὅλον τὸν λόγον ἢ τὸν πλείω τηρεῖ τὴν πῶσιν τὴν ὀνομαστικὴν; 5, 19 R.: τὸ μὲν οὖν ὁρθὸν ἱστορίαις πρέπει, σαφέστερον γάρ. Nicolaus 16, 15 F.: οὕτω δὲ οὕσης διαφόρου τῆς ἀπαγγελίας τῇ μὲν κατ' ὁρθὸν διὰ τὴν σαφήνειαν ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ἢ ἐν οἷς δεόμεθα σαφηνείας χρῆσόμεθα; Dox. II 216, 22; Apsin. I 2 p. 250, 7 Sp.-H.: ὁ μὲν Λυσίας κατὰ ὁρθῶσιν ἀνηλωμένως τὰς διηγήσεις... εἰσάγει. — Ut vox διηγηματικόν recte intellegatur, refero ad Ps.-Hermog. II. εἰρ. 195, 12 R.: ἐγχαρεῖ δὲ καὶ περιοδικῶς αὐτὸ λέχθηναί δύνασθαι καὶ μὴν καὶ διηγηματικῶς; Anon. Seg. § 142: τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ σαφές, ὃ καὶ μάλιστα ἐστὶ διηγηματικόν; Sic. VI 408, 6: οὐ διηγηματικός ἐστίν, ὡς ἐκείνος, ἀλλ' ἐγωνιστικός. — διηγηματικόν vero, cum nihil aliud esse demonstraverimus nisi σχῆμα διηγήματος, vel hoc loco, id quod ipsum non spectatur, apparet διηγήματα in ἀνειμένῳ esse usurpanda (cf. Roman. 2, 17 ὡς πρέποντος ἀνειμένῳ τοῦ διηγήματος), διηγήματα certe hac ὁριζήσεως figura prolata; cf. schol. Demosth. XXI 72 p. 573, 7 Dind. Inde quodammodo huc ea quoque referenda sunt, quae Menander dicit in cap. περὶ λαλιᾶς, velut III 389, 12 Sp.: χαίρει γὰρ τὸ τῆς λαλιᾶς εἶδος τῇ γλυκύτητι καὶ τῇ τῶν διηγημάτων ἀβρότῃ; 27: μεστὴ δὲ καὶ ἡ ἱστορία Ἡροδότου γλυκῶν διηγημάτων; 395, 3 (περὶ προπεμπτικῆς): χαίρει δὲ ἀβρότῃ καὶ διηγημάτων ἀρχαίων χάρισι. — Κύλωνος exemplum 2, 16 eodem modo explicat Sic. VI 504, 3 W.: ἐγὼ δὲ τὸν χαριεντισμὸν τοῦτον εὖρον ἐν τῇ β' συγγραφῇ, ἔνθεν διηγείται περὶ τῆς ἀπειλάσεως τοῦ Κυλωνείου ἄγονος· ἐκεῖ γὰρ τὸ ὅτι ὑπεμειδίασεν ὁ λέων· σαφέστατον γὰρ ἐκεῖ τὸ διήγημα καὶ παρὰ τὴν τοῦ συγγραφέως ἐμβριθείαν; schol. Thuc.: ὅτι τοῦ διηγήματος τοῦ κατὰ τὸν Κύλωνα τὴν σαφήνειαν τινες θανμάσαντες εἶπον, ὅτι λέων ἐγέλασεν ἐνταῦθα, λέγοντες περὶ Θουκυδίδου. — 2, 18 Verba Κύρος ἦν unde allata sint, ignoro; fortasse correctura petenda est ex Ps.-Aristid. II 552, 5 Sp. Κλέαρχος ἦν Λακεδαιμόνιος φηγάς, Xen. Anab. I 1, 9.

III. Ex exemplis a scriptore allatis cognoscitur aut ἐμφαντικῶ aut ἐκφραστικῶ scribendum esse.

III. Rōmanus 3, 1 ἀστεῖον cum τὸ παίζειν tum τὸ μῦθοις χρῆσθαι intellegit. Quod attinet ad παίζειν, hoc esse γλυκύτητος pluribus locis perspicitur, velut Cic. De or. II 54, 216: „suavis... iocus et facetiae“; Brut. 27, 105: „valde dulcem et perfacetum“; Quint. VI 3. Apud Demetrium De eloc. in capite π. γλαφυροῦ λόγον et παίζειν (130; 135; 147) et ἀστεῖσμός (128; 130) et ἀστεῖζεσθαι (149) legimus; cf. etiam De subl. 34, 2, 3;

Philostr. Vit. soph. I 21, 5 p. 32, 9 K. Exemplum vero Xenophonticum de Cyro puero 3, 2 spectari videtur ab Hermogene quoque 406, 7 R.: *κάν ταῖς μιμήσεσι δὲ τῶν προσώπων μᾶλλον εὐδοκμεῖ, ὅτε ἐφελεῖ καὶ ὡς ὄντως ἄπλαστα καὶ ἀπαλὰ καὶ ἡδέα ἦδη ψυχῶν μιμοῖτο, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Κύρου παιδὸς ἔτι ὄντος κτλ.* — *μῦθοι* autem et ab Hermogene 330, 3 R. al. in capite *περὶ γλυκύτητος* afferuntur et apud alios passim rhetores *ἡδονῆς* propria dicuntur, velut De subl. 34, 2; Demetr. De eloc. 157; 158; Ps.-Aristid. II 499, 21; Anon. Seg. § 99; Ps.-Dion. Art. rhet. 5, 17 Us.; Nicol. Prog. 9, 10 F.; Marcell. Vit. Thuc. 48. Poetarum eos esse declarant Hermogenes 391, 15 R.: *μάλιστα δὲ ποιήσεως ἴδια αἷ τε μυθικαὶ ἔννοιαι πᾶσαι* et Nicolaus 5, 20 F.: *μῦθον προεταξάν . . . ὡς συγγενεῖα τινὲ χρῶμενον πρὸς τὰ ποιήματα*. Attribuuntur autem *μῦθοι* a Menandro *λαλιᾷ* 389, 9: *ληψόμεθα πρὸς τοῦτο τὸ παράδειγμα ἱστορίαν ἀρχαίαν ἢ πλάσαντες αὐτοὶ κτλ.* 389, 15; 392, 28 sqq.; 395, 3; 396, 15. — Iam intellegimus, cur Thucydidis locus (III 29) p. 3, 6 a Romano allatus sit; scholiasta docet: *ιστέον ὅτι ἐνταῦθα μόνον μῦθον εἰσάγει ἐν τῇ συγγραφῇ καὶ τοῦτον διστάζων*. Quem Thucydidis locum Hermogenes quoque laudat 410, 15 R.: *διὸ καὶ ἀγλυκῆς ἐστὶ σχεδὸν διόλου· εἰ δὲ πον καὶ γλυκύτητα ἔχοι, μάλιστα μὲν ὥσπερ ἄλλοτρίον τι τῆς ἰδέας αὐτοῦ ἐκφαίνεται τὸ μέρος ἐκεῖνο, οἷόν ἐστι καὶ τὸ «Τηρεῖ δὲ τῷ Πρόκηνῃ τὴν Πανδύλονος ἀπὸ Ἀθηναίων σχόντι γυναικα»*. Thucydidem fabulas vitare Marcellinus dicit Vit. Thuc. 49; Herodotum autem laudat Hermogenes 408, 9 R.: *ἐν τοίνυν τοῖς καθ' ἱστορίαν πανηγυρικοῖς πανηγυρικότατος ἐστὶν ὁ Ἡρόδοτος· τὸ δὲ αἷτιον, ὅτι μετὰ τοῦ καθαροῦ καὶ εὐκρινοῦς πολὺς ἐστὶ ταῖς ἡδοναῖς· καὶ γὰρ ταῖς ἐννοίαις μυθिकाῖς σχεδὸν ἀπάσαις καὶ τῇ λέξει ποιητικῇ κέχρηται διόλου;* 330, 23 (*π. γλυκύτητος*): *τρίτην δὲ ἔχει τάξιν τὰ κατ' ὀλίγον μὲν πως τοῦ μυθικοῦ κοινωνοῦντα διηγήματα, μᾶλλον δὲ ἢ κατὰ τοὺς μύθους πιστευόμενα, οἷά ἐστιν ἅπαντα τὰ Ἡροδότου· μυθώδη γὰρ ὀλίγα ἔχει . . . τὰ μέντοι ἄλλα καὶ πιστεύεται γεγονέναι καὶ ἀπηλλάντῃ τοῦ μυθικοῦ, διόπερ οὐδὲ ὁμοίως τοῖς φύσει μυθικοῖς μετέχει τῆς γλυκύτητος*.

Homoioleuton 3, 8 adiungit Romanus, quippe cui ἀστεῖον III, quoddam inesse vel Cicero concedit De or. II 65, 263: „ornant igitur inprimis orationem verba relata contrarie, quod idem genus est etiam facitum“. In figuris τοῦ κάλλους Hermogenes hoc quoque numerat, cum dicat 299, 8 R.: *σχήματα δὲ καλὰ, (α) καὶ ἐκπρεπῇ ποιεῖ τὸν κόσμον καὶ σαφῶς τὸ κεκαλλωπίσθαι ἐνδείκνυνται, αἷ τε παρισώσεις, αἷπερ καὶ πλεονάζουσι παρὰ τῷ Ἰσοκράτει*. 299, 27: *ταῖς κατὰ τὸ τέλος σπλλαβαῖς ἴσας*, cf. 302, 6. Idem Demosthenem laudat 299, 21 cet.: *σπανίως χρῆται τῷ τοιοῦτῳ*. Ad *γλυκύτητα* haec referenda esse et Hermogenes ipse dicit 339, 3 R. (v. s. p. 13) et ab allis confirmatur velut Auct.

ad Her. IV 22, 32; Demetr. De eloc. 154; Ps.-Aristid. II 549, 5; Syrian. I 51, 6 R. Tenui et acuto dicendi generi fugienda esse haec apud Ciceronem Or. 84 et Iul. Vict. p. 438, 9 H. legitur. Quod denique pertinet ad verba Γοργίου καὶ Ἰσοκράτους, horum virorum usus παρισώσεων nominatur προσκορής etiam a Syriano I 51, 6 R., Photio cod. 159 (p. 102*42 = Offenloch 123), Cicerone Or. 176, et identidem a rhetoribus eam ob causam vituperati sunt Gorgias et Isocrates. — Exemplum Platonium 3, 11 occurrit etiam apud Hermogenem II. μεθ. δειν. 429, 10 R.: σοφιστικά δέ ἐστιν (sc. σχήματα), ἃ νῦν μὲν ἐπαινέται, ὑπὸ δὲ τῶν παλαιῶν κωμωδεῖται, ὅσα αἰσχροῦς καὶ κενῶς κολακεύει τὴν ἀκοήν· ἃ Πλάτων διαβάλλει «ὥ λῶστε Πῶλε, ἵνα προσέπω σε κατὰ σέ».

III₆ Illustrantur Romani verba de deis Hermogenis locis 391, 15 R.: μάλιστα δὲ ποιήσεις ἴδια αἶ τε μυθικαὶ ἔννοιαι πᾶσαι, οἷον τὰ περὶ Κρόνον καὶ Τιτάνων καὶ ἔτι Γιγάντων καὶ Διὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν ἀνθρωποπαθῶς λεγόμενα; 392, 15 R.: καὶ ὅλως τὸ τὰ ἐδύνατα καὶ ἄπιστα τερατεύεσθαι. His opponit scriptor de subl. 15, 8 τὴν ἑητορικὴν φαντασίαν; cf. 9, 13, 14. — Ad 3, 16 ὀνείρους πλάττεται (sc. Ἡρόδοτος) conferendus est Menander 390, 4 (π. λαλιᾶς): χεὶρ δὲ καὶ ὀνείρατα πλάττειν; cf. Baumgart, Aelius Aristides p. 103. — Addendum esse conieci 3, 15 ποιῆσαι; quod ut probem, Isocratis locum or. 9, 9 afferō: τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι· καὶ γὰρ πλησιάζοντας τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις οἶόν τ' αὐτοῖς ποιῆσαι καὶ διαλεγόμενους καὶ συναγωνιζομένους, οἷς ἂν βουλευθῶσι.

III₆ Romanus 3, 19 cum genus deliberativum et genus demonstrativum τῷ ἀνεμμένῳ vindicet, consentit cum Menandro, qui eadem, quae a Romano in universum statuuntur, λαλιᾶς esse propria demonstrat III 388, 17 Sp.: τὸ τῆς λαλιᾶς εἶδος χρησιμώτατόν ἐστιν ἀνδρὶ σοφιστῇ καὶ ἔοικεν δύο εἶδεσι τῆς ἑητορικῆς ὑποπίπτειν, τῷ τε συμβουλευτικῷ καὶ τῷ ἐπιδεικτικῷ· πληροὶ γὰρ ἐκατέρου τὴν χρεῖαν· καὶ γὰρ ἄρχοντα ἐὰν ἐγκωμιάσαι βουλώμεθα, πολλῶν ἐγκωμίων παρέχει τὴν ἀφθονίαν· καὶ γὰρ δικαιοσύνην αὐτῷ καὶ φρόνησιν καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς διὰ τῆς λαλιᾶς καταμηνύειν δυνάμεθα. καὶ μὴν καὶ συμβουλευσάαι διὰ λαλιᾶς ὅλη τῇ πόλει καὶ ἀκροαταῖς πᾶσι καὶ ἄρχοντι, εἰ βουλοίμεθα, προσδραμόντι πρὸς τὴν ἀκρόασιν ῥάδιον. διᾶλεξιν autem Romanus quoque imprimis videtur spectare: 3, 23 κἂν μὲν σύντομος ἢ διᾶλεξις ᾖ. Quid sit διᾶλεξις¹⁾, ex iis vocabulis perspicitur, quae ei coniuncta et opposita inveniuntur. Opponuntur inter se διαλέγεσθαι et ἀγωνίζεσθαι apud Philostratum Vit. soph. II 3 p. 74, 25 K. διαλέγεσθαι ἐπιτηδεῖα μᾶλλον ἢ ἀγωνί-

1) A. Stock, De prolaliarum usu rhetorico, diss. Regimont. 1911, p. 2—6.

ζεσθαι. Similia apud Aristidem leguntur or. XXXIV 61 K.: τίσιν δὲ καὶ προσήκων ὁ χαρακτήρ· πότερον τοῖς περὶ τοὺς πολιτικούς καὶ ἀγωνιστικούς τῶν λόγων; . . . ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν διαλεκτικὴν; Quibuscum confer Philostr. Vit. soph. II 30 p. 122, 26 K.: ἡ δὲ ἰδέα τοῦ λόγου λόλος μᾶλλον ἢ ἐναγωνίος. Vel inde διὰ-λεξιν et λαλιάν arta affinitate coniunctas esse intellegitur. Quod certe posteriore aetate inde a tertio vel quarto saeculo in usu fuit pervulgatissimo. Cuius rei exempla et Stock affert p. 4 ann. 5 ex Himerio (saec. IV) et Suidas testis est s. v. Γενέθλιος· ἔγραψε δὲ λαλιὰς ἥτοι διαλέξεις; s. v. Πολυδεύκης· συντάξας . . . διαλέξεις ἥτοι λαλιὰς. — Iam vides, cur Romanus iudiciale genus ἀνεμένω non attribuerit: 3, 22 δικάζεσθαι <δὲ> οὐδὲ ὢλος; nam δικάζεσθαι et δικανικός vocabula saepe leguntur coniuncta cum πολιτικός et ἀγωνιστικός, quae διαλέγεσθαι et διαλεκτικὴ vocibus opponi vidimus, velut apud Ps.-Aristidem II 538, 36 Sp.: ὁ μὲν Δημοσθένης αἰεὶ καὶ οἱ τοὺς δικανικούς λόγους συνεσκευασμένοι . . . εἰκότως τοῦτο πράττοντες διὰ τε τὸ ἀγωνιστικὸν τῶν λόγων αὐτῶν εἶναι κτλ.; Anon. VI 25, 16 W.: δικανικοὶ ἀγῶνες; Anon. III 600 W.: ἐναγώνια γὰρ καὶ ταῦτα καὶ δικανικά, οὐ πανηγυρικά καὶ χαρίεντα. — 3, 20 Similia leguntur apud Gellium XIV 3, 3. — 3, 22 αἰσθάνεσθαι δὲ δεῖ τοῦ καιροῦ. Cum his conferenda sunt Menandri, quae in capite περὶ λαλιὰς exstant, verba III 392, 9 Sp.: ἀπλῶς δὲ χρῆ γινώσκειν περὶ λαλιὰς, ὅτι πάντα ὅσα (ἂν) βουληθῶμεν ἐμφανίσαι διὰ ταύτης, ταῦτα ἐξεστὶ ἡμῖν λέγειν τάξιν μηδεμίαν ἐκ τέχνης φυλάττουσιν, ἀλλ' ὥς ἂν προσπίπτῃ, στοχάζεσθαι μέντοι δεῖ τοῦ καιροῦ ἐκάστου τῶν λεγομένων καὶ συνιέναι, ποῖον χρήσιμον εἰπεῖν πρῶτον, ποῖον δὲ δεύτερον. — 3, 25 σπερματικῶς: cf. Anon. III 572, 17; 600, 10 W. — 3, 25 πραγματικὴν ἄγραφον esse statum eum, qui generi deliberativo fere unus conveniat, testatur Syrianus II 167, 25 R.: πλὴν οὖν ὀλίγων συμβαίνει πᾶσαν συμβουλὴν ὑπὸ τὴν ἄγραφον ἀνάγεσθαι πραγματικὴν (cf. 163, 24), cum ἔθος, δυνατόν, ἐνδοξόν, συμφέρον sint τελικὰ κεφάλαια, secundum quae oratio deliberativa disponitur. — 4, 4 μονωδίαν Menander quoque θρηῆνον intellegit III 434, 19 Sp.: τί τοίνυν ἡ μονωδία βούλεται; θρηνεῖν καὶ κατοικτίζεσθαι, cf. 435, 8; et cum verbis Romani, qui monodiae componendae propriam esse rationem inauguratur, consentiunt Menandri verba 437, 4: ἡ μονωδία δὲ αἰεὶ ἄνετος¹⁾. — Quae in parenthesi exstant verba 4, 3—7, quibus monodiae componendae ratio explicatur, ita intellegenda sunt: eodem modo quo apud Thucydidem in Corinthiorum legatione unum solum τῶν τελικῶν κεφαλαίων, τὸ δικαίον, adhibetur, in monodia componenda τὸ θρηνητικόν so-

1) τὸ τραγηδεῖν (Roman. 4, 5) prope accedere ad θρηνεῖν legitur etiam apud Aps. I 2 p. 326, 25; 327, 4 Sp.; cf. Praef. p. XIV.

lum est respiciendum. De Corinthiorum legatione dicitur in schol. ad Thuc. I 32: ἡ τοῦ Κερκυραίου δημογραφία μᾶλλον τὸ συμφέρον προβάλλεται ἢ περὶ τὸ δίκαιον, ἡ δὲ τοῦ Κορινθίου μᾶλλον τὸ δίκαιον ἢ περὶ τὸ συμφέρον; cf. Syrian. II 175, 17 R.

- III. Quantum Menandri verba atque in his ea, quae de lalia dixit, ad Romanum valeant explicandum, plus uno loco apparet. Huc etiam pertinet, quod Romanus totiens χάριν, ἡδονήν, τέρψιν laudat, cf. 3, 4 et 8; 5, 7; 7, 6; 7, 14; in lalia enim componenda ἡδονή ubique respicitur, velut III 389, 11 Sp.: οὐ γὰρ ἔχει τοῦτο ἡδονήν· χαίρει γὰρ τὸ τῆς λαλιᾶς εἶδος τῇ γλυκύτητι καὶ τῇ τῶν διηγημάτων ἀβρότῳ; 392, 23: πλείστην γὰρ ἡδονήν ταῦτα παρέξει τῷ εἶδει τῆς λαλιᾶς; 395, 2: χαίρει δὲ ἀβρότῳ καὶ διηγημάτων ἀρχαίων χάρισι (sc. ἡ προπεμπτική λαλιά); cf. etiam 389, 28; 392, 18 et 31; 393, 16. Quod magni est momenti ad capitulum hoc de historico genere explicandum. Nam a simili parte τὸ ιστορικόν stare, a qua διάλεξιν, vel ex iis vocibus intellegitur, quae opponuntur: Cic. De or. II 15, 64 (de historia) „genus orationis iusum atque tractum et cum lenitate quadam aequabiliter profluens, sine hac iudiciali asperitate et sine sententiarum forensibus aculeis persequendum est“; cf. Or. 19, 62; Dion. Hal. De c. v. 4 p. 18, 15 Us.-R.: οὐκ ἐστὶ ὑπαγωγικὸν τὸ πλάσμα οὐδ' ιστορικόν, ἀλλ' ὁρθὸν μᾶλλον καὶ ἐναγώνιον; Anon. Seg. § 252: τὴν λέξιν ὠσαύτως οὐ τραχείαν, ἀλλὰ ιστορικὴν προθήσομεν; Phot. Bibl. cod. 79: τὴν φράσιν οὐκ ἔχει πρέπουσαν λόγῳ ιστορικῷ . . . καὶ τοῦ ἡδέος ὑπερόριος; cod. 77 (54^a 22): πλὴν ἐναχοῦ δικανικώτερον μᾶλλον ἢ ιστορικώτερον μεστοὶ καὶ περιβάλλει τὸν λόγον; Apsin. I 2 p. 250, 2, Sp.-H.: αἱ μὲν ιστορικαί, ὧν πολὺ εἶδος ἐν συγγραφαῖς, αἱ δὲ ἀγωνιστικαί, οἷον παρὰ τοῖς πολιτικοῖς; Dox. II 221, 19: οὐ τοῖς ἀγωνιζομένοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ιστοροῦσιν εἴτε πανηγυρίζουσιν; De subl. 9, 13: τῆς μὲν Ἰλιάδος . . . ὅλον τὸ σωματίον δραματικὸν ὑπεστήσατο καὶ ἐναγώνιον, τῆς δὲ Ὀδυσσεΐας τὸ πλεόν διηγηματικόν; Dox. II 226, 15: ὅτε . . . διηγούμεθα τι ἢ ἀγωνιζόμεθα. Huc accedit, quod historia a multis atque clarissimis rhetoribus proxima esse poeticae audiebat: Quint. X 1, 31 „... est enim proxima poetis et quodammodo carmen solutum, et scribitur ad narrandum, non ad probandum“; cf. X 2, 21, ubi poetae et historici opponuntur oratoribus et declamatoribus; Demetr. De eloc. 215 Ctesiam historicum ποιητὴν appellat: καὶ ὅπως δὲ ὁ ποιητὴς οὗτος — ποιητὴν γὰρ <ᾧ> αὐτὸν καλοῖη τις εἰκότως — ἐναργείας δημιουργὸς ἐστὶν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ; Agath. Hist. p. 8, 9 Nieb.: οὐ πόρρω τετάχθαι ιστορίαν ποιητικῆς, ἀλλὰ ἄμφω ταῦτα εἶναι ἀδελφὰ καὶ ὁμόφυλα καὶ μόνον ἴσως τῷ μέτρῳ ἀλλήλων ἀποκεκριμένα; Marcell. Vit. Thuc. 41: ἐτόλμησάν τινες ἀποφύνασθαι ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς οὐκ ἐστὶ δημοτικῆς ἀλλὰ ποιητικῆς· καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἐστὶ

ποιητικῆς, δὴλον ἐξ ὧν οὐχ ὑποπίπτει μέτρον τινί. Aristides or. 49 historicos μεταξὺ τῶν ποιητῶν τε καὶ ῥητόρων esse dicit. — Etiam magis autem elucebit, qua de causa τὸ ἱστορικὸν conveniat τῷ ἀνεμμένῳ, si Hermogenis de historicis iudicia in comparationem vocaverimus. Qui 404, 13 R. ἱστοριογράφους cum poetis et λογογράφοις, quippe qui καὶ μεγέθους καὶ ἡδονῶν στοχάζονται, τοῖς πανηγυρικοῖς adiungit; πανηγυρικὸν autem λόγον τῷ πολιτικῷ Hermogenes opponit 386, 17 R.: πανηγυρικός, ὃς οὐδὲ πολιτικός ἴσως ἂν κληθεῖη. — Partitio historiae 4, 9 in συγγραφικὸν et ἱστορικὸν usitatissima est. Thucydides solet appellari ὁ συγγραφεὺς, Herodotus vero ὁ ἱστοριογράφος; Ammonius p. 76 Valck.: ἱστοριογράφος συγγραφέας διαφέρει· ἱστοριογράφος μὲν γὰρ ἐστὶν ὁ τὰ πρὸ αὐτοῦ γεγονότα συγγραφόμενος ὡς Ἡρόδοτος, συγγραφεὺς δὲ ὁ τὰ ἐφ' ἑαυτοῦ ὡς Θουκυδίδης¹⁾. Unde fluxerit ea distinctio, dudum cognitum est: ex ipsis eorum verbis Her. I 1, 1; Thuc. I 1, 1. Historiae autem fabulas convenire ab aliis quoque docemur; Diodorus IV 1, 2 ταῖς νεωτέραις πράξεσι, quas συγγραφέας esse Romanus 4, 10 docet, ἀρχαίαν μυθολογίαν opponit: διόπερ τῶν μεταγενεστέρων ἱστοριογράφων οἱ πρωτεύοντες τῇ δόξῃ τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολογίας ἀπέστησαν διὰ τὴν δυσχέρειαν, τὰς δὲ νεωτέρας πράξεις ἀναγράφειν ἐπεχείρησαν. — Verbis 4, 10 μήτε πρὸς χάριν μήτε ἀπεχθῶς admonemur de Taciti Annal. I 1 „sine ira et studio“, cf. Hist. I 1; ad Romani autem verba accedit Ioseph. Ant. 20, 8, 3: πολλοὶ τὴν περὶ Νέρωνα συντετάχασιν ἱστορίαν· ὧν οἱ μὲν διὰ χάριν, εὐπεπονθότες ὑπ' αὐτοῦ, τῆς ἀληθείας ἡμέλησαν, οἱ δὲ διὰ μῖσος καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειαν οὕτως ἀναιδῶς ἐνεπαράφησαν τοῖς ψεύσεσσι, ὡς ἀξιόους αὐτοὺς εἶναι καταγνώσεως. Cf. etiam Cic. De orat. II 15, 62; Dion. Hal. De Thuc. 8, p. 334, 19 Us.-R.; Antiq. V 32, 2; Lucian. De hist. conscr. 38 et 41; Herodian. I 1, 2. — De contionibus insertis cf. Marcellini Vit. Thuc. 38, qui locus ad haec Romani verba prope accedit: τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων τε καὶ ἱστορικῶν ὥσπερ ἀψύχους εἰσαγαγόντων τὰς συγγραφὰς καὶ φιλῇ μόνῃ χρησαμένων διὰ παντὸς διηγῆσαι, προσώποις δὲ οὐ περιθέντων λόγους τινὰς οὐδὲ ποιησάντων δημηγορίας, ἀλλ' Ἡροδότου μὲν ἐπιχειρήσαντος, οὐ μὴν ἐξισχύσαντος — δι' ὀλίγων γὰρ ἐποίησε λόγων ὡς προσωποποιίας μᾶλλον ἢ περὶ δημηγορίας —, μόνος ὁ συγγραφεὺς ἐξεῦρέ τε δημηγορίας καὶ τελείως ἐποίησε μετὰ κεφαλαίων καὶ διαιρέσεως, ὥστε καὶ στάσει ὑποπίπτειν τὰς δημηγορίας· ὅπερ ἐστὶ λόγων τελείων εἶδός. — 4, 15 πλάγιοι δημηγορίαι oppositae συντόνοις στασιαζομέναις eae habendae sunt, quae oratione obliqua producuntur; ὁρθότης

1) Cf. Scheller, De hellenistica historiae conscribendae arte; diss. Lips. 1911, p. 13. — Dox. II 199, 26—29 W.: cf. Sardiani commentarium,

autem σχῆμα ἀφελείας erat: Herm. II. ιδ. 225, 14 R.: ἡ καθ' αῤῥοτης τῇ ἀφελείᾳ . . . κατὰ τὸ τῆς ὁρθότητος σχῆμα κεκοινώνηκεν.

- III. Παραδείγματα et παραβολαί, exempla et similitudines, passim apud rhetores coniuncta sunt; quatenus differant inter se, docent Auct. ad Her. IV 45, 59: „similitudo est oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile. ea sumitur aut ornandi causa aut probandi aut apertius dicendi aut ante oculos ponendi“; IV 49, 62: „exemplum est alicuius facti aut dicti praeteriti cum certi auctoris nomine proposito. id sumitur isdem de causis, quibus similitudo“. Minucian. I 2 p. 342, 13 Sp.-H.: τὰ μὲν παραδείγματα ἐξ ιστορίας λαμβάνεται, αἱ παραβολαὶ δὲ ἀνευ ιστορίας καὶ ἀορίστως ἐκ τῶν γινομένων. Ruf. I 2 p. 405, 15: παράδειγμα μὲν οὖν ἐστὶ γεγενημένου πράγματος ἀπομνημόνευσις πρὸς ὁμοίωσιν τοῦ ζητουμένου (cf. Zeno apud Anon. Seg. § 156) . . . παραβολή δὲ ἐστὶν ὄντος καὶ γινομένου πράγματος ἀπομνημόνευσις πρὸς ὁμοίωσιν τοῦ ζητουμένου. Tryph. III 200, 31 Sp. Paulo aliter distinguit Apsines I 2 p. 279, 19 Sp.-H.: ἡ μὲν παραβολή ἀπ' ἀψύχων ἢ ζώων ἀλόγων λαμβάνεται . . . τὰ δὲ παραδείγματα ἐκ γεγονότων ἤδη λαμβάνεται προσώπων. — Verbis χώρα χώραν ἐξεικονίζει quem Herodoti locum in animo habuerit Romanus, nescio. — Xenophontis verba 4, 18 afferuntur etiam a Demetrio De eloc. 89: ἐπ' αὖν μέντοι εἰκασίαν ποιῶμεν τὴν μεταφοράν . . . στοχαστίον τοῦ συντόμου καὶ τοῦ μηδὲν πλέον τοῦ ὥσπερ προτιθέναι, ἐπεὶ τοι ἐντ' εἰκασίας παραβολή ἐστὶ ποιητικὴ, οἷον τὸ τοῦ Ξενοφῶντος κτλ.; cf 274.

- III. Cum Romani verbis 4, 20, quibus ἦθος postulatur, cf. Dion. Hal. Lys. 8 p. 15, 22 Us.-R.: οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ὁδοῖς, ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίνεταί τὸ ἦθος. De subl. 34, 2; Cic. Or. 37, 128; Ps.-Aristid. II 522, 16; 547, 25 Sp.; Demetr. De eloc. 229: τάξει μέντοι λελυσθῶ μᾶλλον· γελοῖον γὰρ περιοδεύειν, ὥσπερ οὐκ ἐπιστολήν, ἀλλὰ δίκην γράφοντα, coll. 227: τῷ εἰστον δὲ ἐχέτω τὸ ἠθικὸν ἢ ἐπιστολή. Huc referenda sunt vocabula coniuncta ἀφελῶς, ἀπλῶς, ἠθικῶς, ἀνειμένως, cf. p. XIV, omniaque illa apud progymnasmatum scriptores de ἡθοποιῳ praecepta, velut Aphth. II 45, 15. γλνκνύτητα autem et ἀφέλειαν, quae in Romani arte quasi regnum obtinent, apud Hermogenem subici ἦθει videmus. Nec mirum, quod Menander quoque docet 411, 23 Sp.: παραγίνεται δὲ χάρις καὶ ὥρα τῷ λόγῳ οὐκ ἐκ τῶν ιστοριῶν μόνον καὶ ἐκ τοῦ διηγήματος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀφελείας καὶ ἐκ τῆς ἀπλότητος τοῦ ἦθους τοῦ λέγοντος; cf. 388, 26; 391, 10. — Cum ἦθει saepe coniunguntur γνῶμαι neque paulum valere dicuntur ad ἦθος conficiendum, cf. Anon. Seg. 99: ἡδεῖαν δὲ ποιήσεις τὴν διήγησιν, ἐὰν τοῖς οἰκείοις αὐτὴν ἦθει διαποικίλλης καὶ γνῶμας ἀναμίξης. Omnino apud sophistas recentiores γνῶμαι magna ute-

bantur auctoritate¹⁾; Herodoti γνώμας, quarum unam Romanus 4, 22 affert, laudat Theo II 91, 23 Sp.: ὅταν μέντοι συνεχῶς ἐγκαταμινύῃ τις καὶ λανθάνῃ ταῦτα τὰ γνωμικά, ἐπίχαρις πῶς ἢ διήγησις γίνεται ὡς παρὰ Ἡροδότῳ ἐν τῇ πρώτῃ.

Ad Romani verba 4, 24 de αἰνίγματι cf. Tryph. III 193, 14 Sp.: III₁, αἰνιγμά ἐστι φράσις ἐπιτετηδευμένη κακοσχόλως εἰς ἀσάφειαν ἀποκρύπτουσα τὸ νοούμενον; cf. Anon. III 209, 13 Sp. al. — 4, 26 Aristidis verba sunt: νῦν δὲ ὥσπερ ὠδίνων καὶ περιβαλλόμενος κύκλῳ τὴν ἐπ' ἐκείνους ὁδὸν οὕτως ἐπιβούλως ἐλθὼν ἐπὶ τοὺς λόγους φαίνεται.

Quod sequitur περὶ μεταφορικῆς λέξεως caput aliquo modo III₁, cum iis, quae praecedunt, coniungitur, quod nimio μεταφορικῆς λέξεως usu αἰνίγματα fiunt; Aristot. poet. 22 p. 1458a 23: ἂν τις ἅπαντα τοιαῦτα ποιήσῃ, ἢ αἰνιγμα ἔσται ἢ βαρβαρισμός· ἂν μὲν οὖν ἐκ μεταφορῶν, αἰνιγμα κτλ.; cf. Longin. I 2 p. 213, 5 Sp.-H.; Cic. De or. III 42, 167.

Cavendum, ne verbis 5, 9 εὐστόχως ὑποκρίνεσθαι δεῖ et 5, 11 III₂, ἐν γὰρ τῇ ὑποκρίσει adducti pronuntiationem in hoc capitulo tractari putemus. Romano ante oculos videtur fuisse locus Theonis Prog. II 60, 27 Sp.: διὰ τοῦτο πρῶτον μὲν Ὅμηρον ἐπαινοῦμεν, ὅτι οἰκίους λόγους περιτέθεικεν ἐκάστῳ τῶν εἰσαγομένων προσώπων, τὸν δὲ Εὐριπίδην καταμεμφόμεθα, ὅτι παρὰ καιρὸν αὐτῷ Ἐκάβῃ φιλοσοφεῖ. Nam et Homerus a Romano laudatur et Euripides vituperatur, quod Hecubam induxerit philosophantem. Theonis autem verba non ad pronuntiationem, sed ad προσωποποιίαν pertinent. προσωποποιίαν, quam Theo vocat, spectari aliis quoque locis apparet, qui cum Romani verbis consentiunt, velut 68, 21; 115, 27: ἔπειτα δὲ ἡδὴ πειρᾶσθαι λόγους ἀρμόττοντας εἰπεῖν· πρόπονσι γὰρ δι' ἡλικίαν ἄλλοι ἄλλοις, πρεσβυτέρῳ καὶ νεωτέρῳ οὐχ οἱ αὐτοὶ... καὶ διὰ φύσιν γυναικὶ καὶ ἀνδρὶ ἕτεροι λόγοι ἀρμόττοιεν ἂν, καὶ διὰ τὴν δοῦλῃ καὶ ἐλευθέρῃ, καὶ δι' ἐπιτήδευμα στρατιώτῃ καὶ γεωργῷ, κατὰ δὲ διάθεσιν ἐρῶντι καὶ σαρρανοῦντι, καὶ διὰ γένος ἕτεροι μὲν λόγοι τοῦ Λάκωνος «παῦροι καὶ λιγέες», ἕτεροι δὲ τοῦ Ἀττικοῦ ἀνδρός στωμύλοι; cf. Ps.-Hermog. Prog. 21, 6 R.; Quint. XI 1, 31; Ps.-Dionys. Art. rhetor. II 1 p. 380, 3 Us.-R.: Ἀθηναῖος ἢ Λάκων ἢ Βοιωτὸς ἢ Ἴων ἢ Σκύθης ἢ Θράξ ἢ Κελτὸς ἢ ἀπὸ Ἰβηρίας ἢ Αἰγύπτιος... δεῖ προσελθεῖν τοῦτοις καὶ ἡλικίαν. Alcibiades (5, 9) νέος commemoratur apud Marcellinum Vit. Thuc. 51, Ἀρχίδαμος (5, 10) σαρρανοῦν ab Aphthonio nominatur II 38, 2 Sp.²⁾; in Herodoti autem libris artem in talibus conspicuam Hermogenes quoque spectat, cum dicat II.

1) Norden, *Die antike Kunstprosa* I 408.

2) Doxapatriis interpretatio II 444, 18—30 W. ex Ioannis Sardiiani commentario petita est.

ιδεῶν p. 408, 19 R.: ἦθ' ἡ δὲ καὶ πάθ' ὑποσώπων εἴπερ τις ἄλλος κάλλιστα καὶ ποιητικώτατα μεμύηται, διὰ δὲ τούτων καὶ πλείονι τῷ μεγέθει πολλαχοῦ κέχρηται, ὥς ἐν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῇ ἐξδόμῃ τῶν ἱστοριῶν κατὰ τοὺς Ξέρξου πρὸς Ἀρτάβαζον κἀκείνου πρὸς Ξέρξην περὶ τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων λόγους. — Unde 5, 5 Euripidis, qui Herculem induxisset ebrium, vituperati exemplum sumptum sit, mihi non innotuit. — Id quod Theoni aliisque est τὸ οἰκείους λόγους περιτιθέναι τοῖς προσώποις cum Romanus verbis 5, 9 εὐστόχως ὑποκρίνεσθαι significet, facultatem sibi parat Demosthenis dictum celeberrimum¹⁾, quod revera ad pronuntiationem spectat, adiungendi 5, 11 ἐν γὰρ τῇ ὑποκρίσει φησὶ (i. e. aiunt) τὴν ἀρετὴν <εἶναι>. — 5, 10 Ut Alcibiadis et Archidami exempla ex Thucydide sumpta sunt, ita Scythae et Xerxis ex Herodoto. Verba τὸν δὲ ἀκτήμενα ὥς ἄπολιν sine dubio spectant Herodoti IV 127: ἡμῖν οὐτε ἄσπεα οὔτε γῆ πεφουτευμένη ἔστι, τῶν πέρι δέισαντες μὴ ἁλῶ ἢ καρῇ ταχύτερον ἂν ὕμιν συμμίσγοιμεν ἐς μάχην.

III₁₅ Romanus 5, 19 docet τὰς καθαρὰς καὶ ἀφελεῖς λέξεις eligendas esse; quas coniungit etiam Hermog. 328, 16 R.: λέξεις γε μὴν ἀφελῆς τὸ μὲν πλείστον ἢ αὐτὴ ἔστι τῇ καθαρᾷ. Quod repudiat 5, 14 ἰδικὰς et 5, 16 οὐ πάσαις ταῖς ποιητικαῖς utendum censet, comparandum cum Hermog. 229, 8: καθαρὰ ἢ κοινὴ καὶ εἰς ἅπαντας ἤκουσα καὶ μὴ τετραμμένη et Theon. II 81, 8 Sp.: κατὰ δὲ τὴν λέξιν φυλακτέον τῷ σαφηνίζοντι τὰ ποιητικὰ ὀνόματα λέγειν καὶ πεποιημένα καὶ τροπικὰ καὶ ἀρχαῖα καὶ ξένα καὶ ὁμώνυμα; quae Theonis verba pluribus quasi illustrat Doxapates II 223 W. Exempla a Romano allata saepius inveniuntur, Thucydidis κωλύμη: Dion. Hal. epist. Thucyd. ad Amm. 3 p. 425 Us.-R.; Marcellin. Vit. Thuc. 52; Syrian. I 42, 17 R. ἐπηλυγάξεσθαι in Timaei lexico vocum Platoniarum p. 117 Ruhnken notatum est. σάγαρις in Photii lexico explicatur: κοπὶς ἢ πέλεκυς.

III₁₄ 5, 22. De Herodoti historia secundum Musarum numerum novem libris divisa egit Aly, *Rheinisches Museum* 64, 593 a. 2, ubi de Sappho et Aeschine similia referuntur. — Numerus octonarius librorum Thucydidis 5, 23 ad τοὺς ὀκτὼ πάλαι θεοὺς refertur. Quos intellegat Romanus deos, a Theone Smyrnaeo docemur p. 104, 21 Hiller: ἐνιοι δὲ φασιν ὀκτὼ τοὺς πάντων κρατοῦντας εἶναι θεοὺς, ὥς καὶ ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς ὄρχοις ἔστιν εὐρεῖν.

«ναὶ μὴν ἀθανάτων γεννήτορας αἰὲν ἰόντων
πῦρ καὶ ὕδωρ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἡδὲ σελήνην
ἡέλιόν τε Φανῆ τε μέγαν καὶ νύκτα μέλαιναν.»

1) Cf. Athanasii Prolegomena *Rheinisches Museum* 64, 552 l. 8 (Theophrastum laudat auctorem l. 13). Philodemi Rhet. I 196, 3 S. Theon. II 104, 31 Sp. Longin. I 2 p. 196, 6 Sp.-H.

ἐν δὲ Αἰγυπτιακῇ στήλῃ φησὶν Ἐυανδρος εὐρίσκεσθαι γραφὴν βασιλέως Κρόνου καὶ βασιλίσσης Ῥέας· «πρεσβύτατος βασιλεὺς πάντων Ὅσιρις θεοῖς ἀθανάτοις πνεύματι καὶ ὄρανῳ καὶ γῇ καὶ νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ καὶ πατρὶ τῶν ὄντων καὶ ἐσομένων Ἐρωτὶ μνημεῖα τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς <καὶ> βίον συντάξας.» Τιμόθεός φησι καὶ παροιμίαν εἶναι τὴν «πάντα ὀκτώ» διὰ τὸ τοῦ νόμου τὰς πάσας ὀκτὼ σφαίρας περὶ γῆν κυλίσσασθαι, καθά φησι καὶ Ερατοσθένης·

«ὀκτὼ δὲ τὰδε πάντα σὺν ἀρμονίῃσιν ἀρήρει,
ὀκτὼ δ' ἐν σφαίρῃσι κυλίνδετο κύκλῳ ἰόντα
ἐνάτην περὶ γαίαν.»

cf. Lobeck, Aglaophamus 742 sq.

6, 3 μέλος Romanum pronuntiationem intellegere demonstrari III₁₆
videtur Orphei exemplo infra allato. Hanc enim ad dicendi artis partem sophistas operam contulisse notum est maximam. Ea autem ratione quo pervenerint, Rohde, *Der griechische Roman*?, p. 336, exponit; neque enim aliud Romanus spectat nisi τὸ ᾄδειν sophistarum. Romanus in his quoque τὸ ἦθος servari vult, cum dicat 6, 5 εὐφυνὸς τῇ τῶν πραγμάτων φύσει συμμεταβάλλεσθαι δεῖ τὰ μέλη; cf. Cic. Or. 55; Quint. I 10, 25, IX 4, 11; Rhet. lat. min. 580, 27 H.; Longin. I 2 p. 187 Sp.-H. Inde enim delectatio efficitur quam maxima; Cic. De or. II 8, 34: „qui actor imitanda quam orator suscipienda veritate incundior?"; III 59, 223; Brut. 38, 142. Ad persuadendum redduntur animi audientium aptissimi; Longin. I 2 p. 190, 18 Sp.-H.: ταῦτα γάρ ἐστι τῆς παιδοῦς φάρμακα, θήρατρα χαρίτων καὶ μουσικῆς τῆς ἐπὶ τὸ πείθειν ἡσυχμένης, cf. Roman. 6, 6: τοῦτο γὰρ ποιοῦσα τὸ παλαῖον ἢ μουσικὴ νεκροὺς ἐγείρειν καὶ θηρία πείθειν καὶ ἀναισθήτοις ὁμιλεῖν ἰσχυρὰ δι' Ὀρφέως. Qua in re Orpheum principem fuisse etiam Eunapius in Vita Chrysanthii p. 501, 22 Düb. tradit: ὥσπερ οὖν τὰ κάλλιστα καὶ γλυκύτερα τῶν μελῶν πρὸς πᾶσαν ἀκοὴν ἡμέρως καὶ πρῶτος καταρρεῖ καὶ διολισθαίνει καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων διικνούμενα, καθάπερ φασὶ τὸν Ὀρφέα, οὕτω καὶ Χρυσανθίου λόγος πᾶσιν ἦν ἐναρμόνιος.

A Romano σύνταξιν hoc capite spectari ex exemplis, quae IV sola affert ad rem illustrandam, facile perspicitur. — 6, 12 ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον ἀστασίαστον οὖσαν cur hoc loco afferat Romanus, scholiasta Thucydideus docet, quippe qui ad οὖσαν annotet: ἀντὶ τοῦ εἶναι. — 6, 13 τὸ πλῆθος βοᾷσιν: verba ita coniuncta apud Thucydidem non leguntur; similia inveniuntur in Excerpt. Longin. I 2 p. 216 Sp.-H.: ὅτι πραγματικὴ σύνταξις ἐστὶν ἢ πρὸς τὸ σημαίνονμενον τὴν ἀναφορὰν ἔχουσα, ἀλλ' οὐ πρὸς τοὺς χαρακτήρας τῶν ὀνομάτων ἡγουν τῶν λέξεων, ὥς τὸ 'ἀπενέοντο ἢ πλῆθος ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν' καὶ τὸ 'ὁμῆς δ' ὁ δῆμος' καὶ 'ἄπαντα ἢ Ἑλλὰς εἰσδηροφόρον'; cf. etiam Longin. p. 192, 5.

— Thucydidis autem, cuius ex libris maximam exemplorum partem Romanum hic videmus sumpsisse, id maxime proprium fuisse constat¹⁾.

- V Sicut capite IV σχήματα, ita hoc capite επιχειρήματα Romanus solum exemplis illustrat ne uno quidem verbo addito praeter 7, 6. Quorum prima 6, 19—21 unde deprompta sint, cum non invenerim, quid sibi velint latet me. Annotavi Thucydidis Herodotique locos neque veri est dissimile in Xenophontis Platonisque libris reliqua inesse, cum ex his solis Romanus exempla sumpserit. Quantopere vero exempla a Romano allata mutata et contracta sint, vel ex loco Herodoteo IV 96, 2 intellegi potest: 7, 5 εἰ δὲ δαίμων Σκύθαις, χαίρετα, cum re vera legatur apud Herodotum εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέτῃσι οὗτος ἐπιχάριος, χαίρετα. Tamen quo Romani verba tendant, dubium non est: argumentandi ratio laxa atque facilis, quae ἀνευμένῳ conveniat, spectatur. Explicantur autem omnia optime Ps.-Aristidis verbis, qui τοὺς δικανικοὺς καὶ ἀγωνιστικοὺς λόγους postquam ab ἀφελεὶ λόγῳ separavit, pergit p. 539, 6 Sp.: οὐ μὴν ἐν γε τῷ ἀφελεὶ λόγῳ ἀρμόζειν τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ, εἰ γε δεῖ ὡς ἂν μάλιστα ἀνεπιβούλευτον τὸν λόγον φαίνεσθαι καὶ ἀπλοῦν καὶ καθαρόν, καὶ Ξενοφῶν ἕκαστα τῶν νοημάτων φιλά κατ' ἰδίαν τίθησιν, ὡς ἐν τῷ Ἀγασίῳ, αὐτὰ κατ' αὐτά, ὅθεν ἂν τις καὶ ἐρριφθῇ νομίσειε τὰ νοήματα, οὐ μὴν ἐρριπταί γε, ἀλλ' ἔστι μὲν ἕκαστα ἐν ἐπιμελείᾳ προηγμένα, ἀφηρημένα δὲ τῆς κατὰ λεπτόν ἐξετάσεως καὶ προσθήκης καὶ μεταθέσεως καὶ ἐναλλαγῶν καὶ πάντων τῶν τοιούτων, καὶ ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα φαίνεται, ὅθεν καὶ διαστάσεις πολλὰ καὶ συνεχεῖς καὶ ἀρχαὶ τῶν νοημάτων οὐχ ἡνωμένοι ἔτι, ἀλλ' ἀπηρτισμένοι. ἔτι δὲ ἄλλα καὶ ἄλλα μάλιστα φαίνεται τὰ λεγόμενα, καὶ οὐχ ὡς ὕψος ἐστὶ τὸ σύγγραμμα, ἀλλ' ὥσπερ κατὰ κόμμα λαλιῶν εἶδει συνηγμένον. Iam ad ἀφελῆ λόγον et λαλιῶν ab Aristide revocati sumus; ad τερπνόν autem haec referri vel Romani ipsius verba ostendunt 7, 6 τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα τερπνὰ φαίνεται. Neque enim dissentit hoc cum iis, quae de ἐναγωνίῳ συντάξει egit Romanus fugienda 1, 19; cf. Menand. III 389, 12 Sp.
- VI Si haec recte se habent, nihil aliud significare possunt nisi trimetros iambicos et hexametros dactylicos ex poetarum libris transferre ἀνευμένῳ convenire²⁾. Hoc autem et λαλιᾷ vindica-

1) Norden, *Die antike Kunstprosa* 98.

2) Στίχοι sunt hexametri dactylici, cf. Hephaestionis ench. cum comm. vet. ed. Consbruch; ibi in indice s. v. στίχος affertur locus ad Romani verba explicanda maxime idoneus schol. Choerobosci 179, 17: λέγεται μέτρον καὶ τὸ σύστημα τῶν ποδῶν, οἷον στίχος ἢ ἱαμβος, ὅθεν λέγομεν τῆδε τὴν βαρβαρίαν πεντακοσία τυχὸν ἔχειν μέτρα, οἷονεὶ στίχους πεντακοσίους.

tur a Menandro III 391, 31 Sp.: καὶ τὸ Ὀμηρικὸν ἐπιφωνήσεις; 393, 5; 14: καλὴ δὲ καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ποιημάτων αὐτῶν ἐπιφώνησις καὶ μνήμη· γλυκεῖς γὰρ οἱ ἄνδρες καὶ ἡδονὴν ἐμποιεῖσαι λόγων μάλιστα προσφορώτατοι, et γλυκύτητι tribuitur ab Hermogene 336, 15 R.: τὰς παραπλοκάς τῶν ποιημάτων ἐν λόγῳ ἡδονὴν ἔχειν; cf. Syrian. I 78, 15 R.; Sic. VI 399—400 W.; Demetr. De eloc. 150; schol. ad Aristoph. nub. 400. Versu autem auditores delectari Auct. ad Her. dicit I 6, 10: „si defessi erint audiendo, ab aliqua re, quae risum movere possit, ab . . . versu . . .“; Cic. De or. II 64, 257: „saepe etiam versus facete interpositus, vel ut est vel paullulum immutatus, aut aliqua pars versus“.

Paucis deinde verbis finem facit Romanus: praeter φύσιν VII (naturam, ingenium) et σπουδὴν (studium, exercitationem) necesse esse dicit ut habeat deorum donum is, qui velit κατορθοῦν ἐννεμένον. φύσιν et σπουδὴν opus esse inde a sophistarum temporibus decantatur; cf. Protag. fr. 3 Diels, *Die Fragmente der Vorsokratiker* II^a 229; Sheehan, De fide artis rhetoricae Isocrati tributae p. 19. Quodsi tertium affert Romanus ἄνωθεν δωρεάν, ante Neoplatonicorum aetatem haec scribi non potuerunt; cf. Longin. I 2 p. 200, 18 Sp.-H.: γένοιο δ' ἂν μνήμων διαίτης τρόπῳ σώφρονι καὶ φύσεως ἐντυχίᾳ καὶ θεῶν ἐπιπνοίᾳ καὶ φιλομαθίᾳ ἰδίᾳ καὶ φιλονεικίᾳ τοῦ μεμνήσθαι θέλειν; Anon. VI 10, 15 W.: καὶ θείας ἐπιπνοίας χρῆζει ὁ ῥήτωρ. Consentiant scriptores Christiani velut Michael Psellus De Gregorii theologi caractere, ed. Mayer, *Byzantinische Zeitschrift* 20 [1911] 48, 27: εἰ μὲν οὖν ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὥσπερ τὰς τῆς φιλοσοφίας ἀρχὰς ἄνωθεν εἴληψε . . . , οὕτω δὴ καὶ τὸ τῶν λόγων κάλλος καὶ κράτος ἐκείθεν ποθεν ἀπορρήτως παρέσπασε κτλ. Cum verbis ἄνωθεν δωρεᾶς cf. Himerius ecl. 32, 2 p. 298 W. ὥσπερ ἔκ τινος ἄνωθεν νεύματος. — 7, 11 Eodem fere modo quo apud Romanum Δημοσθένους θρυαλλίδες, intellegenda sunt Libanii verba VIII 604, 12 Foerster (Demosthenes, ed. Fuhr, I p. 4, 2): ὁθεν καὶ Πυθίας σκόπτων ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους λύχναν ἀπόζειν, cf. Plut. Dem. 8.

Indices.

I.

Ἀγαμέμνων 2, 6	Δημοσθένης (1, 5) 2, 3 (4, 1) 2, 1
Αἴγυπτος 3, 16 Αἰγύπτια 2, 20	— τῶν Δημοσθένους ὄξονσα θρυαλλίδων 7, 11
Ἀλκιβιάδης 5, 9	Ἑκάβη 5, 6
Ἀριστείδης (II 158 Dind.) 4, 26	Ἑλλάς 2, 6
Ἀρχίδαμος 5, 10	Εὐαγόρας 3, 22
Ἀχιλλεύς 2, 5	
Γοργύειον 3, 13	

Ἐρριπίδης (Hec. 603) 5, 5 (Sy-
lei fr. 907) 5, 6

Ἡρακλῆς 5, 6

Ἡρόδοτος 3, 3 4, 17 5, 19. 22
(I 1, 1) 2, 7 (6, 1) 2, 18 (84?)
6, 21 (II) 2, 20 (123) 7, 4 (144)
3, 16 (IV 1—144) 2, 20 (cf. IV
43, 7 cet.) 7, 5 (IV 96, 2) 7, 5
(IV 125 V 15) 5, 17 (IV 127)
5, 10 (139, 1) 6, 14 (145—205)
2, 20 (147, 4) 6, 15 (205) 4, 23
(VII 8) 5, 11

Θουκυδίδης 5, 23 (I 1, 2) 5, 2
(2, 1) 3, 9 (2, 2) 6, 11 (2, 5) 6, 12
(4, 1 cet.) 7, 1 (9, 1?) 2, 18
(18, 2) 5, 3 (cf. 20, 2 cet.) 6, 13
(22, 4) 4, 12 (30, 2 cet.) 6, 13
(37—43) 4, 6 (49, 4) 6, 10
(80—85) 5, 10 (87, 2) 7, 1 (92,
1 cet.) 5, 15 (126, 3) 2, 16 (cf.
126, 11) 5, 2 (II 8, 1) 5, 2 (29,
2—3) 3, 5 (96—101) 2, 19 (III
113, 2) 3, 10 (VI 16—18) 5, 9
(VII 24, 2) 6, 13

Θρακικά 2, 19

Ἰσοκράτης 2, 10 (τὸν Ἐταγόραν
θανυμάζων) 3, 21 (cf. 13, 15 15,
185) 7, 13 Ἰσοκράτειον 3, 13

Κλυταιμνήστρα 2, 6

Κορίνθιοι 4, 6

Κῦρος 3, 2. 21

Λιβνικά 2, 20

Μοῦσαι 5, 23

Ξενοφῶν (ἐν ταῖς Ἀναβάσεσι)
2, 21 5, 24 (cf. I 2, 8) 6, 19 (IV
4, 16 cet.) 5, 15 (V 8, 6—11)
3, 3 (ἐν ταῖς Παιδείαις) 3, 19
(Cyr. I 1, 1) 2, 11 (3, 8 sq.) 3, 2
(4, 21) 4, 18 (IV 3, 17 sq.) 3, 2
(VIII 1, 39) 5, 17 (Hell. VII, 4, 1)
7, 2

Ξέρξης 1, 21 5, 11

Ὅμηρος (A 2 cet.) 5, 18 (S1 cet.)
5, 18 (I 49) 7, 14 (ξ 437. 441)
5, 17 (σ 333 cet.) 5, 17 (χ 138
cet.) 5, 17 Ὀμηρικός 5, 4

Ὀρφεύς 6, 8

Πέλοψ 1, 20

Πέρσης 5, 8 Περσικαὶ λέξεις—
5, 15

Πλάτων 3, 21 5, 13 (Charm.
155 D) 7, 3 (Conv. 203 A) 3, 6
(Gorg.) 4, 25 (467 B) 3, 11
(513 C) 4, 21 (Lys. 207 B) 5, 14
(Phaedr. 228 D) 7, 3

Ῥωμανὸς σοφιστῆς 1, 1

Σάκας 3, 2

Σκύθης 5, 8 Σκυδικά 2, 20

Τηρέως 3, 6

Τήρης 3, 6

τινές 2, 5. 16 5, 6. 17. 21

νεώτεροί τινες 6, 1

loci laudati incertae sedis 1,
14 5, 2 6, 13. 19—7, 6

II.

ἄγραφος πραγματική 4, 1

ἀγωνίζεσθαι 1, 14

ἀδιαίρετως προφέρειν 3, 23

αἶνιγμα 4, 24

ἀκρίβεια τῶν συνδέσμων 2, 10

ἄμειδς μέλος 6, 4

ἀνειμένος 1, 2. 10 2, 17 3, 7

4, 8 5, 7 7. 8. 9 (τρόπος) 2, 15

(φωνή) 4, 25 (χαρακτήρ) 1, 17

ἀνειμένως 3, 19

ἀπεικάζειν 3, 5

ἀπεριέργως προφέρειν 3, 24

ἀρετή 2, 7 5, 12

ἄρτικα (?) 2, 18

ἀστεῖον 3, 1

ἀσφαλές 2, 9. 11

αὐτονομία ποιητική 3, 14

ἀφελές 1, 18 2, 4 (λέξεις) 5 20

γλυκὸν μέλος 6, 5

γνώμη 4, 20. 22

δημηγορία 4, 13
 διαιρεῖν 4, 5, 9 διαίρεσις 4, 2
 διαλέγεσθαι 3, 6, 15 διάλεξις
 3, 23
 διδασκαλία 1, 12
 διήγημα 2, 17 διηγηματικόν
 2, 15

δικάζεσθαι 3, 22
 δίκαιον 4, 7
 διλήμματα 2, 2
 δυνάτον 4, 1

ἐγκώμιον 4, 3
 ἔθος 4, 1
 ἐκφραστικόν (?) 2, 19
 ἐλεινὸν μέλος 6, 5
 ἐναγώνιος σύνταξις 1, 19 2, 1
 ἔνδοξον 4, 1

ἐντονον μέλος 6, 3
 ἐξεικονίζειν 4, 17
 ἐπιδεικτικός 4, 7
 ἐπιθαλάμιος 4, 3
 ἐπιτάφιος 4, 3
 ἐπιχειρεῖν 6, 19 ἐπιχειρήματα
 6, 18 7, 6

ἐργασία 1, 16
 ἐρωτικός 6, 4

ἦθος 4, 20 5, 8

θρηνητικός 4, 5 θρήνος 4, 4

ἱάμβοι 7, 8
 ἱαμβόκροτον 1, 20 2, 3
 ἰδικαὶ λέξεις 5, 14
 ἱστορικός 4, 9, 11 6, 4
 ἰωνίζειν 5, 19

καθαραὶ λέξεις 5, 19
 καιρός 3, 23
 κεχηγνός 2, 5, 8

λέξεις ἀφελεῖς 5, 19 ἰδικαί 5, 14
 καθαραί 5, 19 μεταφορική 5, 1
 ποιητικά 5, 16

μακρὰ διάλεξις 3, 24
 μέθοδος 7, 9

μέλος 6, 3, 6
 μεταφορική λέξις 5, 1
 μιμείσθαι 4, 2 μίμησις 4, 4 5, 25
 μονοθία 4, 4
 μουσική 6, 7
 μῦθος 3, 3, 6 4, 11

ὁμοιοκατάληκτον 3, 8
 ὁμόφωνος 4, 14

πανηγυρίζειν 3, 19 πανηγυρι-
 κῶς 4, 2
 παραβολή 4, 18
 παραδειγμα 4, 16
 πικρία 4, 24
 ποιητικὴ αὐτονομία 3, 14 λέξις
 5, 16

ποικίλα 2, 2
 ποιότης προσώπων 5, 5
 πολεμικός 6, 3
 πολυσύμφωνα 1, 21
 πραγματικὴ ἄγραφος 3, 25
 προσκορές 3, 12
 προσώπων ποιότης 5, 5

ῥητορεία 1, 6
 ῥητορική 4, 8, 26 (εἶδη) 3, 18
 ῥυθμίζειν 4, 20

σαφές 2, 7
 σπερματικῶς ὑποφαίνειν 3, 25
 στασιάζεσθαι 4, 14
 στίχοι 7, 8
 στοχάζεσθαι 5, 4 στοχασμός 1, 12
 συγγραφικόν 4, 9
 συγκρουσμός 1, 19, 20
 συμβουλευεῖν 3, 19 συμβουλευ-
 τικῶς 3, 24
 συμφέρον 4, 1
 σύνδεσμοι 2, 11

σύνταξις ἐναγώνιος 1, 19 2, 1
 σύντομος διάλεξις 3, 23
 σύντονος 1, 8 2, 2, 4, 10 3, 13
 4, 3, 4, 13
 σχήματα 6, 9 σχηματίζειν 6, 10

τέρπειν 3, 4 τερπνός 7, 6

τέχνη 1, 9. 13 5, 7

τραγωδεῖν 4, 5

τραχύ 1, 18. 19

τρόποι 2, 15 sq.

ὑπερβολή 2, 13. 3, 1

ὑποκρίνεσθαι 5, 9 ὑπόκρισις

5, 12

ὑπιτιος 2, 12

ὑφειμένον μέλος 6, 4

φιλοσοφία 1, 6

φυσικὸς νόμος 5, 4 φύσις 1, 9

3, 7 4, 1 6, 2. 6 7, 10. 11

φωνή ἀνειμένη 4, 25

χαλαρὸν μέλος 6, 4

χαρακτήρ ἀνειμένος 1, 17

χάρις 3, 8 4, 10 5, 7 7, 14

Jan 1st To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 1st of Jan 1872

Jan 2nd To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 2nd of Jan 1872

Jan 3rd To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 3rd of Jan 1872

Jan 4th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 4th of Jan 1872

Jan 5th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 5th of Jan 1872

Jan 6th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 6th of Jan 1872

Jan 7th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 7th of Jan 1872

Jan 8th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 8th of Jan 1872

Jan 9th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 9th of Jan 1872

Jan 10th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 10th of Jan 1872

Jan 11th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 11th of Jan 1872

Jan 12th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 12th of Jan 1872

Jan 13th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 13th of Jan 1872

Jan 14th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 14th of Jan 1872

Jan 15th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 15th of Jan 1872

Jan 16th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 16th of Jan 1872

Jan 17th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 17th of Jan 1872

Jan 18th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 18th of Jan 1872

Jan 19th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 19th of Jan 1872

Jan 20th To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 20th of Jan 1872

Jan 21st To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 21st of Jan 1872

Jan 22nd To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 22nd of Jan 1872

Jan 23rd To the city of New York
 and returned to the city of New York
 on the 23rd of Jan 1872

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PA
4407
R65
1922a
C.1
ROBA

Romanus, Sophista
Romani Sophistae

